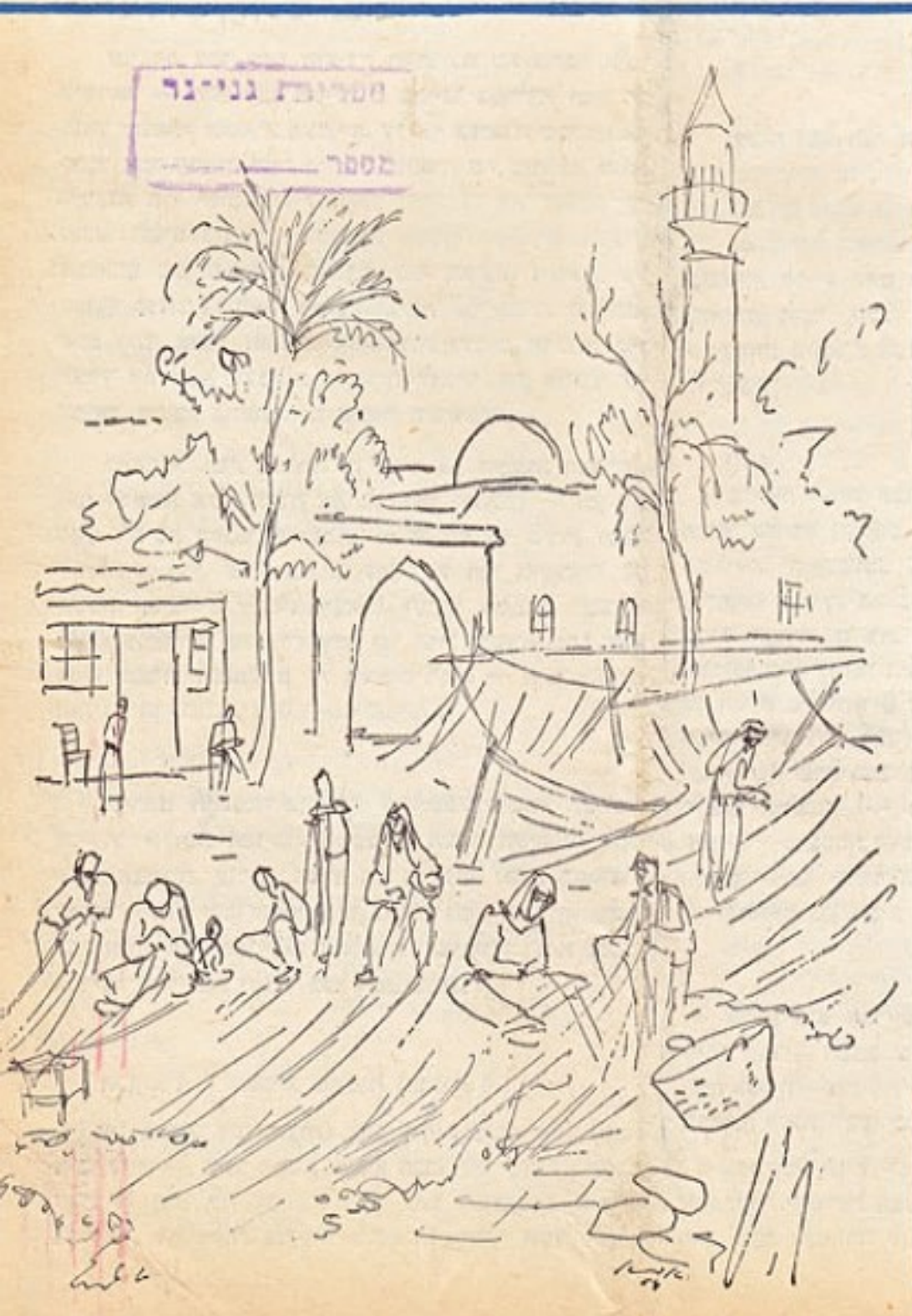

יום

גליונות החבל הימי לישראל

מספרות בני-צב

מספר

אחת
להדפס

חוברות ת"ט' (ק"ו-ק"ז)

שנה תשיעית
סיון-תמוז-מאי-יוני 1954
כתובת המערכת:

חבל-ימי לישראל ת"א
ת.ד. 1917

טל. 62437

שמיר

אחרי הועידה

מ. י. / ועידת החבל הימי לישראל, שהתכנסה ב־13 במאי בחיפה, שימשה ציון בהתפתחותה של התנועה הימית הישראלית. לא נאמר: מפנה, שכן אין לצפות לתמורות מפתיעות, בשעה זו, בחייה של תנועה, אשר כל כוחה ושליחותה בצבירה אטית-אטית של כוח, לרבות כוח־אדם, ובהכשרה רוחנית ומעשית של המונים ונוער שהיא כתהליך אפור ומייגע וממושך שנשימתו ארוכה.

הועידה ניסתה לסכם את ההישגים, לעמוד על הליקויים והחולשות ולציין דרכים לבאות.

זמן רב עבר מאז הועידה האחרונה של החבל הימי לישראל — ומה רבו השינויים בחיינו במולדת ומה רב החיל שעשתה הימאות העברית, על אף העובדה שכל המצוי מפגר אחר הרצוי, אחר החיוני לעתידה של המדינה הזאת השוכנת אלי ימים. הנן לדוגמה, מלחמתה של ישראל על חופש השיט בסואץ, שהיא גם מלחמה לאפקים חדשים ונרחבים של ימאותנו ולקשרי־מסחר תקינים ויעילים עם העורף הגדול בן מאות המיליונים של עמי עליה. להוותנו, טרם גילה ארגון האומות המאוחדות דרכים יעילות, כדי לאלץ את הכת הצבאית המצרית להסיר את ההסגר על הסואץ, הכובל התפתחותנו הימית והמשקית.

בטאוננו „ים“, המלווה זה שנים את הימאות העברית, היה הראשון אשר העלה את התביעה והרעיון — זמן רב לפני חתימת הסכם־השילומים — כי אם יש צידוק וסבר לשילומים הרי, קודם כל, בחיזוקו של הצי הישראלי על חשבון הפיצויים מעם־המרצחים. יעבדו מספנות המבורג וברמן להאדרתו של צי־הסוחר וצי הדיג הישראליים! והנה זכינו לבכורי המאמצים של גורמים רבים — וכבר הוזמנו האניות הראשונות בכספי־השילומים.

ועידתנו התכנסה בתקופה של שפל ציבורי בציונות ובישוב. תקומת המדינה, המשמשת הצבת העיקרית להג־שמת הציונות, עוררה רפיון רב בציונות ובעם בתפוצות המשליך עתה יהבו עליה, וגם בישוב גברו האליות, ששוב עבר זמנה של ההתנדבות החלוצית והציבורית, שכן מנגנון המדינה הכל־יכול יעמוד בכל המשימות...

אכן, אין לך אשליה מסוכנת וחמורה מזו.

אין בישוב (ובתפוצות) שום גוף ציבורי, זולת החבל הימי לישראל, אשר הרמת המשא הכבד של קידום הימאות העברית היא לו שליחות־חיים. ואם המעצמות הימיות האדירות והותיקות נוקקות למוסדות־ציבור אשר יעמדו

לימין הצי, הימאים, הדייגים והמלחים שלהם — אנו לא כל שכן. ותאמת היא, שאנו זקוקים לא רק למוסד, אלא ובעיקר לתנועה. כי כיבוש הים לעם וכיבוש העם לים חמור מהרבה בחינות מכיבושה של האדמה והחקלאות.

בחוברת זאת מתפרסמות המלצות ועדת הכלכלה של הכנסת (ושל איגוד הדייגים) בקשר לעתידו של ענף הדיג במדינה. ההמלצות החשובות זכו לאהדה כללית בועדה, ויש לקוות שיזכו למידה זו של אהדה והבנה גם בכנסת. לא ירחק היום בו יוחק, סוף סוף, החוק לעידוד הדיג שימשש בלי ספק שלב חשוב ומכריע בתולדות הענף וסיכום של מאמצים ארוכים של איגוד הדייגים ושל החייל בשטח חיוני זה.

צעיר הוא הצי הישראלי וצעירים הם ציבור יורדי־הים והדייגים שלו, אך עמוסים הם בעיות ודאגות וצרכים, וטעונים הם עידוד וטיפוח מתמידים ואוירה צבורית אוהדת. רק בכוחו של החייל, בתור הגוף הצבורי הכולל והבלתי־מפלגתי, לסייע להם בכך, אך צבת בצבת עשויה: כדי שהחבל הימי יוכל לעמוד בתפקידו כהלכה. מן־הראוי שמשפחת הימאות העברית על כל ענפיה ושלוחותיה יטו לו שכם.

מורשת ימית עברית מסועפת לנו, ולא מעט טרֶחוֹ פרוֹפ' סלוֹשֶׁץ וקראָס וחוקרים אחרים, ותיקים וצעירים, בגילויה ובפיענוחה. הים, האניה, הדיג, הנמל — חיים ונושמים בתנֶ"ךְ, בהלכה ובאגדה. אניות ישראל נטלו חלק במרד הגדול נגד רומי, גליו של מפרץ יפו ומימי הכנרת האדימו מדם לוחמי חירותנו הקדומה. את הים התיכון חצו גם אניות של יהודים מגורשי סמֶחֶזי האי הספרדי בימות־הביניים. יד ושם ליהודים בפיתוח הימאות של עמים זרים, ועתה שו בחורשות אניות־ישראל תלמי שבעת הימים ולחופי אדמתנו — משקי הדיג, אך אשכול הישגינו הימיים — משפחת יורדי־הים העברית, שכבשה את נתיבות הימים לעמנו ואשר הים שליחות חייהם והם המקיימים עורק־החיים בין הבית והעולם.

מועט הוא חבר עסקני־נאמניו המרכזיים של החבל הימי, ואדיר הפצם בשיתופם של כוחות־עשייה נוספים. הבה ונקווה, שועידת החייל תשמש צעד קדימה גם מן הבחינה הזאת, למען קידומה של התחייה הימית הישראלית. כי שפע ימים יינקו — זו הברכה הקדומה לישראל, זו הברכה לישראל הצעירה, אשר ועידת החבל הימי לישראל באה להזכירה להמוני העם והנוער.

מהברכות לוועידת החבל ימי לישראל

הועידה הארצית הרביעית של החבל הימי לישראל
אל מסמלת את הקשרים ההולכים ומתהדקים של עם
ישראל לים ואת פעולת החבל הימי להידוק קשרים
אלו.

קבלו נא את ברכת חיל הים לוועידתכם זו.
אני מצטער שעקב תפקידי לא אוכל לברך אתכם
בע"פ בפומבי.

בברכה

מ. לימון, אלוף
מפקד חיל הים

ד"ר ברנדר היקר,

רב תודות עבור מכתבך מ'3.5.45.

קראתי בשמחה את הידיעה על הועידה הארצית
הרביעית של החבל הימי לישראל העומדת להתקיים
בשבוע זה על סיפון האניה "ירושלים". צר לי מאד
שלא אוכל גם הפעם להיות נוכח בוועידה הארצית.
אולם, מרחוק שולח אני לוועידה את מיטב ברכותי
ומרשה לעצמי להביע את תקוותי כי תוצאות דיוניה
תתבטאנה בפעילות מוגברת מצד החי"ל ומצד עסקניו
גם יחד.

בכבוד רב ובברכת גאולת הים

ש. טולקובסקי

ציר ישראל בהלוציה

יש לי הכבוד והעונג לברך את הועידה הרביעית
של החבל הימי לישראל באניה ירושלים; יודע הנני
להעריך את פעולות החי"ל וביחוד בשטח הכשרת
ימאים;

החבל הימי תרם תרומה חשובה להתפתחות הס'
פנות של מדינתנו; והנני מאחל לוועידה בשמי ובשם
צוות אנית "ירושלים" שיש לי הכבוד להיות רב'
חובלה, עבודה פוריה.

רב חובל אקסל

ברכתנו לוועידתכם המשיכו להרחיב נתיב ישראל
בלב ימים.

קרן היסוד הלשכה הראשית

עצמאותנו המדינית פתחה אפקים רבים להגשמת
חזון עתידנו על הים. בשש השנים לקיום המדינה
הגענו להישגים נכבדים בכל ענפי הפעולה הימית
אולם אין זאת אלא התחלה. עוד רבות האפשרויות
וגדולים הצרכים. ברכותי הנאמנות לוועידתכם האר'
צית הרביעית. הצליחו בדיוונכם ובמעשיכם בכדי
להמשיך ולהחדיר את תחושת הים בקרב הנוער העב'
רי לקרבו למעשי ההגשמה הימית הברוכה והפיצו
מענינותיכם חוצה.

יצחק בן-צבי

הנני מאחל לחבל הימי לישראל שלזכותו רשו'
מות פעולות רבות ערך בעבר, כי יחדש יזמתו לפתוח
הימאות הישראלית ולהפניית הנוער העברי הימה.
משה שרת

צר לי על שנמנע ממני להשתתף בוועידתכם. הס'
פנות והימאות העברית הצעירה רשמה דף מפואר
בתולדות מדינת ישראל ומאבקה לעליה לבטחון
ולעצמאות. בלבי ברכה ותפילה כי תגבירו חיילים
וכי דגל ישראל יתנוסס על אניות רבות של עולים
ממערב וממזרח למולדת.

גולדה מאירסון

אני מצטער שגם הפעם אין באפשרותי לבוא
לחיפה ולהשתתף בישיבת הפתיחה של ועידת החי"ל.
ידעתי את ערכו של החבל עוד לפני קום המדי'
נה והמאמצים המרובים שהושקעו בו להעלות את
ערכו הרב של הים העברי לאורך חופנו בשטח הכל'
כלי.

ידוע לי כמו כן על המאמצים הרבים שנעשו
להכנת הנערים לעבודות ים, דבר שאיפשר להכין
צוותות מוכשרים ומתאימים לנסיעה למרחקים ולקבל
לידיהם את ההגנה של הרבה אניות עבריות.
אך עוד המלאכה מרובה והמאמצים הנדרשים
גדולים.

אני מקווה כי החבל הימי לישראל יהיה אחד
מהגורמים הטובים להמשכת מפעל כיבוש הים.
נא למסור ברכתי לוועידה להצלחת דיוניה.

בכבוד רב,

ישראל רוקח, שר הפנים

תחושתיהם בקרב הציבור הרחב ובפרט בקרב הנוֹרָע.

עם פרוס השנה התקציבית מן הראוי לחזור ולהדגיש את חיוניות החבל הימי לישראל בשני שטחים יסודיים: כיבוש הים למשענת כלכלית וחלישה על עורקי תחבורתנו למען בטחון המדינה וריבונותה. גורלה של מדינתנו — בימי שלום כבימי מלחמה — תלוי במידה מכרעת בידיעת הים ובשליטה המסחרית והצבאית בו.

משום כל אלה, משרד־הבטחון נמנה עם הגורמים העיקריים המעוניינים בהמשכת פעילותכם ופעולותיכם חכם וכל שאיפתנו שתמשיכו בהן ביתר שאת ותזכנו בהישגים נכבדים, כפי שדורשת מכם המשימה החשובה המוטלת עליכם.

בברכה,

שמעון פרס, המנהל הכללי

אנו מביעים לכם את ברכתנו הנאמנה לפתיחת ועידתכם הארצית הרביעית, מתוך הערכת פעולתכם החשובה למען הימאות העברית. תזכו להגדיל ולהאריך את מפעליכם, שכה רב ערכם למען התפתחות מדינתנו, ותראו רוב ברכה בעמלכם.

בכבוד רב ובברכה

הועד הארצי לקרן הקיימת לישראל בא"י
א. קמיני ש. שולקיס

נשיאות הועידה הארצית של חבל ימי לישראל
אנית ירושלים, נמל חיפה.
המועצה הישראלית של הקרן האמריקאית שוליחת ברכות לבביות לוועידתכם הארצית הרביעית להמשך פעולותיכם בקידום הימאות הישראלית.

אליעזר סרי
עירית תל־אביב

ברכותינו הלבביות ביותר לוועידתכם הארצית הרביעית.

הננו מבטיחות להמשיך במאמצינו הכנים ולעזור לכם להפוך את ישראל לאומה ימית.

לכולם

הגב' סרג' ג'רבס
ירר ארגון הנשים של החייל
בניו־יורק

לרגל ועידתכם הימית הננו שולחים לכם את ברכת הועד שלנו ואת ברכת חברינו נקודה הננו מקווים שלדיוניכם יהיו תוצאות טובות וכי הימאות של מדינת ישראל תפיק חועלת ממאמציכם הירר והועד של סניף החייל ביוהנסבורג

הועידה הארצית הרביעית באניה ירושלים, חיפה. ידידי החבל הימי לישראל באפריקה הדרומית שולחים את ברכותיהם לוועידה הארצית שלכם נקודה הננו מאמינים שדיוניכם יעוררו את היהדות בכל אתר ואתר להכיר בחשיבות הפעולה הימית ולעשות למען הגברתה.

החייל קייפטאון

מדינת ישראל

משרד הבטחון — לשכת המנהל הכללי
הקרית, כ־ד בניסן תשי"ד, 27.4.54. מס. א/618
לכבוד

החבל הימי לישראל
הנני מוצא לעצמי חובה נעימה להוקיר פעולותיכם הברוכות בשטח קידום הימאות העברית והחדרת

אֶסְפּוֹלֶט
הסיגריות החדשה

אֶסְפּוֹלֶט
עבק מזרחי עובחר

אֶסְפּוֹלֶט
תערובת עדינה וטוֹשֶׁלֶט

אֶסְפּוֹלֶט
פגולה-בקופסת אסורה

אֶסְפּוֹלֶט
סטוח-בקופסת ארוכה

אֶסְפּוֹלֶט
20 סיגריות-350 פרוקות

אחים בזרנו בע"מ

כרוז החי"ל ל"יום הים" תשי"ד

(כ"ג באייר תשי"ד - 26 במאי 1954)

בפעם השתים עשרה נחוג השנה בכ"ג באייר את "יום הים", את חג הימאות הישראלית.

נעורר שוב ביום זה את הישוב והעם להכרת חשיבותם של עניני הים למדינת ישראל ונקרא שוב ליצירת אווירה מעודדת סביבם למען הפוך את הספנות והימאות לערכים יסודיים של האומה הישראלית.

נביא גם השנה סיכומים למצבנו בימאות ונפלט לה דרך לבאות.

הספנות הישראלית הוסיפה לכבוש לה עמדה נכבדה במשק הלאומי של המדינה. היא ממשיכה לשמש מקור גדל והולך למטבע חוץ, מקור עבודה רציני למחנה יורדי הים הגדול ולעובדים בחוף. חלקה בכל תנועת הנוסעים הגיע בשנה החולפת ל-64%. בתנועת ספנות סחר החוף הימי ל-32.5% ואניותיה הובילו כמיליון טון מטענים. במשבר שעבר על ספנות העולם עמדה במבחן וביצרה וייצבה הישגיה. אך התרחבותה המפליאה הואסה וכמעט נפסקה בשנתיים האחרונות. יש על כן צורך דחוף לעשות כל מאמץ לחידושה ולהרחבתה למען תוכל לשרת את צרכי המדינה ומשקה ולעמוד בהתחרות הקשה עם מדינות ים ותיקות. ציבור הימאים ליכד בשנה החולפת שורותיו, ייצב מעמדו, כבש כמעט את כל עמדות המפתח בציינו והגיע לרמה מקצועית גבוהה. חלקם של הימאים הזרים באניותינו פחת על כן מאוד וירד עד למינימום.

ההרחבות הרבות המבוצעות והולכות בנמלי ישראל מעלות את כושר הפוקתם השנתי והיא מגיעה כבר כיום כדי 2.5 מיליון טון לשנה. כלל המטענים שעברו דרכם בשנה האחרונה מראה עליה בכל הנמלים לעומת 1952. בנמל חיפה מושלמים והולכים שני רציפים עמוקי מים, מוקמים בתי ממוגרות וכו'. כן מסתיים השלב הראשון בפיתוח הקישון. גם נמלי הדרום יתפסו בתיכונן יעיל וע"י הכוונת אניות אליהם את מקומם הראוי להם בין נמלי הארץ.

בענף הדיג אין ניכרות תמורות רבות לעומת השנים

הקודמות, פרט לדיג במכמורת בו היתה עליה ניכרת בתשי"ג. הידוג המקומי, לרבות המדגה, נתן בתשי"ג רק 7412 טון דגים. המחסור בכלי שיט מוסיף לחת את אותותיו. לעומת זאת מטילה התכנית לפיתוח החקלאות ב"7 השנים הבאות תפקיד רציני על הדיג הישראלי - להגיע להספקה עצמית מלאה בדגים. יש לגייס את דעת הקהל ועורת כל הגורמים למילוי התכנית. הדיג באילת יצא מגדר הנסיונות והפך להיות ענין משקי-מסחרי.

הועידה הארצית הרביעית של החבל הימי לישראל, שהתכנסה בימים אלה על סיפונה של האניה "ירושלים", הכריזה מחדש כי היא רואה בצד יתר משימותיו של החייל בתחום עידוד הימאות והדאגה לימאי העברי, בחינוך הימי ובהכשרה הימית של הנוער את תפקידו העיקרי של החבל הימי לישראל. ואכן רחבו וגדלו מפעלי ההכשרה הימית של החייל בשנה החולפת. ביה"ס הימי בחיפה, שהפך לבי"ס תיכון לקציני ים בצי הסוחר וחיל הים, עובר לבנינים מיוחדים על שפת ימה של עכו ויקלוט מאות חניכים. החייל מתברך בהישגיו בהביאו את ביה"ס לשלבו הגבוה הזה. המוסד המרכזי להדר-כה ימית נעשה המכשיר הראשי לכל עניני ההכשרה הימית של הנוער בישראל וכולל 8000 חניך באגודות הנוער הימיות ובבית הספר. החייל מוסיף לתת ידו להדרכה בדיג ולהעלאת מתלמידים באניות, מגביר טיפולו בימאי העברי ומפתח הוצאת ספרות ימית.

החבל הימי לישראל, שתרם משך כל שנות קיומו את תרומתו לקידום הימאות העברית, יוסיף לשקוד על התפתחותה והרחבתה

ב"יום הים" תשי"ד פונה החבל הימי לישראל מחדש למוסדות הממשלה והציבור, לכל אזרחי הישוב ויהודי התפוצות להגביר מאמציהם לחיזוקה ופיתוחה של הימאות העברית במדינת ישראל

החבל הימי לישראל

הועד הפועל

ת"א, אייר תשי"ד

ככל צבור עובד, בתעשייה ובהתישבות, ובכל ענפי המשק והכלכלה, מהווה יורד הים בספנות הישראלית הכוח המרכזי הנושא על שכמו את המשימה, המפעיל והמקדם, שארגונו וליכודו המקצועי הוא יסוד היסודות בפיתוח הענף וביסוסו.

מקצוע הימאות, שהוא החדש והצעיר ביותר, צופן בחובו קשיים לא ידענום לא רק בשביל האדם הבוחר בו כמשלוח יד. צבור הימאים הוא „אגוז קשה“ גם מבחינה ארגונית אדמיניסטרטיבית, ואף העוסקים במערכות עבודה ועובדים זה שנים בשאר המקצועות נתגלו כחסרי אונים בבואם לכונן דפוסים לגיבושו הארגוני של הימאי הישראלי. אחרי קום המדינה והתפתחות הספנות הישראלית, כשלוחה משקית כלכלית, נעשה דבר זה הכרח חיים. התברר כי בצד המעשה הגדול והנועז של רכישת כלי שיט ובנין ספנות עברית יש להעמיד דור חדש של ימאים ישראליים, מעמד מקצועי וחברתי חדש, אשר יניע ויפעיל את הכלים אשר ישיט את האניות הנושאות את דגל המדינה על פני ימים ללא תלות באנשי שירות זרים.

היסוד האנושי היה בדינו. החינוך הימי במשך שנים לפני קום המדינה, הנסיון שנרכש על ידי צעירים שהתנדבו לשרות ימי בזמן הבריטים, תלוצי ההעפלה והשלוחה הימית של ההגנה — הללו היו המועמדים הטבעיים לשרת בצי הסוחר הישראלי. מחנה גדול ומאומן של יורדי ים מקצועיים קם לנו. אך רבה אולת ידנו בארגון המחנה הזה, בקביעת דפוסים מוצקים לליכודו המקצועי, מחוסר כל נסיון ואף מהעדר תחוקה ימית, כוללת ומחייבת.

תנאי החיים על הים, הניתוק הממושך מהארץ והאופי החצי צבאי של השירות המחייב דירוג „מעמדי“ מוחלט, משמעת והפרדה בין הקצונה ובין שאר הסקטורים לסוגיהם — אלה הם מקורות לדרישות ובעיות הרווחות בציבור הזה, ללא תקדים דוגמא בכל צבור עובדים אחר.

מכאן חבלי הלידה הקשים והמכאיבים בהקמת האיגוד הארצי לימאים, שהיתה מלווה התפרצויות והתמרדויות שהגיעו לשיאן בשביתת הימאים.

הבחירות האחרונות שמו קץ לתקופה ארוכה של גיהול עניני הימאים על-ידי מזכירות ממונה. המזכירות הנבחרת המורכבת כולה מימאים, נתונה כעת בשלב לימוד בעיות איגוד מקצועי ארצי, ויש לקוות כי מעתה ייכנס הטיפול המעשי בליכוד המחנה הזה לימים שקטים, תוך חישול הכלים הארגוניים, החברתיים והתרבותיים של ציבור ימאי-ישראל.

ראוי לציין כי לשכת הימאים עומדת תחת לחץ גדול מצד מאות ואלפי מועמדים השואפים להיקלט בצי הסוחר, ביניהם כמאה ועשרים משוחררי חיל הים ובוגרי בתי ספר מקצועיים וחניכי אגודות הספורט הימיות לשעבר.

נתמעט במידה מכרעת מספר הימאים הזרים. התחרה המתמדת להגדלת כוחנו העצמי בספנות אינה רק בשם העיקרון של השלטת עבודה עברית מבחינה מקצועית בלבד, אלא להבטחת צביונה העברי המלא של ישראל הימית ויש לראות הישג רב בעובדה שהאניה הטראנסאטלאנטית הגדולה „ירושלים“ היא ישראלית גם בצוות, בכל קציניה וימאיה, מנער הסיפון ועד למהנדסי המכונות, צמרת הפיקוד ורב החובלים.

האחראים לרכישת אניה זו היו בטוחים כי מיתקניה ומכונותיה רחבי הממדים והמורכבים יהיו זקוקים עוד זמן רב לטיפולם של טכנאים זרים ו„ייהודה“ המלא של האניה תוך שלושה חדשים בלבד מוכיח התקדמות בלתי משוערת בשטח הזה.

מחודש לחודש עולה מספר הישראלים התופסים מקומם של הזרים בצי הסוחר ובסוף השנה שעברה ירד מספרם עד לפחות ממאה.

אמנם הזרים תופסים עדיין עמדות מפתח, ביחוד בחדר המכונות, אך ההתקדמות ההדרגתית של קצינינו, פעולתו השיטתית של משרד העבודה בהכשרת הימאים ע-י השׁ תלמות בידיעות ועמידה לבחינות-סמיכות, צבירת זמן נסיעה המאפשר גישה לבחינות — אלה הביאו ל„ייהוד“ כמעט מלא של מחלקת הסיפון. רמת ההשכלה של הצעירים היא בקו עליה על חשבון ההשכלה הכללית. דבר זה תואם את אוטומת-הים הדמוקראטית שבאוניות, והמאפשרת לכל צעיר מאכשר ובעל תכונות מתאימות לעלות בסולם הדרגות עד לשלבים העליונים.

בעיה מיוחדת היא עדיין הספנות הנודדת. ה„טרמפיסט“ טיט. האניות המובילות מטענים בין נמלים זרים, פעמים שהן מנותקות מנמל הבית לעידנים ממושכים. אם ימאי סקנדינביה, יוון ואיטליה הסכינו מזה דורות לאורח חיים זה, עדיין רחוקים צעירינו מכך. אין פלא, איפוא, אם באניות אלה הקצינים העברים הם רק בדרגות נמוכות בלבד.

ראוי גם לזכור, כי הובלות „טרמפ“ מהוות ענף מועט בספנות הישראלית. חברת ציׁם מקיימת בעיקר קו־הפלגה קבועים, ורק במידה מעטה היא עוסקת בהובלה נודדת, בעיקר בין תורכיה, קפריסין, יוון, איטליה, צרפת, ספרד, פורטוגל ובין יבשת אירופה וארצות הברית. מסעות אלה תופסים בהכנסות החברה רק 20 אחוז, ובאחרונה נפגעה מהורדת המחירים כתוצאה מהתחרות קשה השוררת בספנות העולמית הטרמפיסטית.

למראה הקצב המזורז בהכשרת ימאים על ידי מפעלי השתלמות ומתן סמיכות קצונה יש לקוות כי לא ירחק היום והספנות הישראלית תהא נישאת על שכמ כוח אדם עברי מלא. ללא תלות בזרים, המעמד של יורדי-ים בישראל ישתלב כחטיבה מלוכדת וסדירה במערכות העבודה החיים.

אניות מזדקנות

מאת ד. שן (חיפה)

מבין 25 האניות (מעל ל-5000 טונות) בצייחוסחר הישראלי 14 הן בגיל 10 עד 40 שנה, מהן 9 שכבר עברו את גיל ה-30. מבין 3 אניות-הנוסעים הישראליות הרי "ארצה" — בת ה-23 — היא הצעירה ביותר.

החלפת האניות הוא צורך חיוני. האניה החדשה היא לא רק נוחה ונעימה יותר, היא גם יותר מהירה וצורכת פחות דלק — ולכן גם הוצאותיה קטנות. מדובר על כך ששתי אניות-נוסעים יוחלפו באניות מכספי השילומים מגרמניה (האחת, שאושרה על ידי הממשלה, היא בשלב הבניה), אשר כל אחת מהן תעלה 5 מיליוני דולרים.

ימאים זרים

באניות "צים" נשארו בס"ה 38 ימאים זרים, רובם איטלקים. בין הימאים הזרים יש גם בעלי זכויות לגבי צייחוסחר הישראלי מימי ההעפלה. הימאים הזרים טוב אינם מהווים בעיה באניות "צים".

ואולם הבעיה קיימת בכלי-אחת. חברת "אל ים", חברה פרטית בעלת 3 אניות בס"ה ("יפר", "תל-אביב" ו"עכר") מעסיקה 80 ימאים זרים מבין כ-130 בס"ה. אניות אלו-שהוות חדשים רבים מהוץ לנמלהיבת, ומסיבה זו ביחוד קשה בהן השירות לימאי הישראלי.

סימני סופה

על התורן שמעל לבית מנהלת נמל חיפה מוצבים באחרונה סימני-סופה (צורות מוסכמות ביום וסימני-אורות בלילה). תפקיד הסימנים הוא להודיע על התקרבות סופה, שיש בה משום סכנה לאניות.

והי אחת מסעולתיו של השירות מטאורולוגי לימאות בנמל חיפה. השירות מקבל ידיעות מטאורולוגיות ומספק יום-יום לאניות, ביחוד לאותן אניות, העומדות להפליג מהנמל, תחזית מטאורולוגית ומפה קלימטולוגית.

משמונה אניות ישראליות, שעסקו ב-1950 בתצפיות מטאורו-לוגיות, גדל המספר ל-25 אניות ב-1953. מספר התצפיות בשנה גדל מ-1,000 ל-5,000. גם ספינות-הדיג משתתפות בתצפיות.

מבלי שנתבקשה לכך החלה "עצמאות" לשדר ידיעות מטאורולוגיות לחוף דרום אפריקה. היא זכתה על כך לתודה והערכה. ידיעות מהאניות הישראליות נשלחות — מלבד לתחנת החוף בחיפה — גם למאלטה, גיברלטר ומאריייל ומצד שני — לאמריקה.

מן הידיעות המטאורולוגיות השיבות נודעת להן גם לעבודה בנמל. התלויה כידוע בהרבה במזג-האוויר.

מביאים סחורה כשקונים אותה...

מפי אנשי הנמל אפשר לישמוע לעתים, כמובן בעיקר בימי ריבוי עבודה בנמל חיפה, כי יש צורך לתאם את מטעני היבוא והיצוא כדי למנוע צפיפות-יתר. כדאי, למשל, לשלוח גרוטאות ברזל מן הנמל בקיץ, עת העבודה כאן היא מועטה; כדאי לחלק את מטעני יבוא המזון באופן שלא יגיעו משלוחים רבים בבת-אחת ודווקא בזמן כשהנמל גודש אניות.

ואולם מן הנורם השני, היודע צרות תכנון ובעיות מחסור מטבע מהן, אפשר להתקל בחיוך חד-משמעי: — "אנו מביאים את הסחורה כשקונים אותה..."

לפלוגות הימיות דרושים אמצעים ורציפות בפעולה

— "הפועל" אינו יכול לפתח את הפעולה הימית כרצונו,

לא משום שחסרה לו ההבנה לכך ולא משום שאין לו הכוחות הדרושים, אלא משום שהמפתח לפעולה זו אינו בידו. הסכמנו מראש, יחד עם גורמים אחרים, למסור אותה למוסד ציבורי לאומי, שמתפקידו לרכו את האמצעים הדרושים להכשרת הכוחות. ה חבר הימי לישראל הוא המוסד, שבכוונו לתת את התנופה הגדולה לפעולתנו".

היו אלה דברי מזכיר "הפועל", א. בן-צבי, בכינוס הפלוגות הימיות של "הפועל", שנערך זה מקרוב בחיפה. הוא ציין, כי הפעולה דורשת אמצעים רציניים — כלים יקרים וכוחות-הדרכה מעולים. בוועידת החייל הקרובה צריכה להישמע קריאה מחדשת להרחבת בסיס הפעולה הימית — אמר.

אל ענפי הספורט השונים אין "הפועל" מתייחס כאל מקצוע בחיים לחברים, העוסקים בוה. "הספורט אינו צריך להיות אמצעי לשעשע קהל צופים", אלא אמצעי לפתח את הכושר הגופני, להרבות בריאות ושמחת חיים, ואולם לא כן לגבי הימאות. כאן רוצה "הפועל" להכשיר דור ימאים צעירים, שיראו בים — בספנות ודיג — את מסרת חייהם. כאן שואף "הפועל" לא להובבות אלא למקצוענות.

בכינוס השתתפו כ-300 צעירים וצעירות בגיל 14-18 מתלמי אביב, בת"ים, נתניה, חיפה, עכו, נהריה. יום השבת עבר בתחרויות חתירה בסירות כבדות, שנערכו בנמל הקישון.

הליקופטר לציד לויתנים

עד כה עסקו בציד לויתנים שייטות קטנות, מורכבות מאניה גדולה לעיבוד הגופות ומעשר ספינות-ציד קטנות בערך. ספינות-הציד משוטטות במחק של 80 עד 200 ק"מ מהאניה הגדולה, מחפשות אחרי לויתנים, צדות אותם וגוררות אותם אל האניה.

בשעת ניסויים שנערכו לאחרונה הוכחה יעילותם של הליקופטרים בציד לויתנים. ההליקופטר ממריא מסיפון האניה. בשעת טיסות-ניסוי הבחין והודיע על מקום הימצאם לספינות-ציד באמצעות אלחוט. הליקופטר, הטס בגובה של 100 עד 200 מטר הליקופטר ב-185 שעות טיסה ב-1334 לויתנים, מעל פני הים, יכול בתשע שעות, "לסרוק" שטח של 13,500 מילין מרובעים מפני הים, ואילו ספינת-ציד אינה יכולה בעשרים שעות, "לסרוק" יותר מ-4,500 מילין מרובעים.

לאחר שהוכחה יעילות ההליקופטר בחיפושם אחר לויתנים, הוחל בניסויים חדשים ובביצוע שכלור ליום טכניים. במגמה לאפשר להליקופטר לעסוק גם בציד עצמו. אם יוכלו הליקופטרים לצוד את הלוי-תנים, אפשר יהיה לצמצם את מספרן של ספינות-הציד הקטנות, שיצטרכו להבא רק לגרור את לוי-תנים לאניה הגדולה.

ארגון זה של עבודה יחיש ויוויל את ציד הלוי-תנים ומגדיל את פריונו.

תיים) ל-1000 משפחות. עם פיתוח הענף — ייפתחו אפשרויות גדולות לקליטת כוח אדם נוסף.

המלצות

(א) הכנסת תחוקק חוק לעידוד הדיג הימי אשר ישמש דפוס קבוע, לתכנון וביצוע של פיתוח הדיג הימי, למשרדי הממשלה הנוגעים בדבר. חוק זה יחייב פעולה שיטתית לקידום הדיג לבל נהיה תלויים בשיקולים קוניונקטורליים ועקיפת החלטות שונות בדרך אדמיניסטרטיבית.

(ב) תכנית פיתוח הענף לשנתיים הקרובות:
ש ל ב א':

רכישת 5 ספינות בגודל 20 מטר מצוידות במנועים בני 150 כ"ס; 3 ספינות בגודל 25 מטר ומנועים של 250 כ"ס; (ספינות אלו במסגרת השילומים); 3 ספינות בגודל 20 מטר ומנועים בני 150 כ"ס; (ספינות אלו במסגרת ההזמנה באנגליה); 2 ספינות בגודל 16 מטר מצוידות במנועי עים בני 120 כ"ס; וכן 5 ספינות בגודל 20 מטר מצוידות במנועים בני 150 כ"ס (ספינות אלו ייבנו במספנות בארץ).
ש ל ב ב':

10 ספינות-מכמורת נוספות במסגרת השילומים ובמסגרת פנות מקומיות; ספינה גדולה בעלת טווח-עבודה ארוך לדיג במרחקים.

דיג חופי

יש לעשות למען פיתוח הדיג החופי, הטומן בחובו אפשרויות רבות של קליטת עובדים נוספים ותוספת דגה בהשקעות קטנות. רצוי להקים קרן משותפת, שבה חלקה של הממשלה יסתכם ב-50,000 ל"י. הקרן תשמש להבטחת שכר-מינימום לעובדים בדיג החופי ומים עליונים (דיג הסרדינים). לעובדים בענפים אלה, שאינם מבוססים עדיין די צרכם — מן ההכרח להבטיח שכר מינימום של 600 ל"י לתקופה של חצי שנה — עונת הדיג החופי ומים עליונים. יש להוציא לפועל את ההחלטה הקיימת להקצבת 220,000 ל"י לביצור הקבוצות הקיימות ולכינון קבוצות חדשות. גם בשלב ב' יש להקדיש למטרה זו סכום מקביל.

הגשמת תכנית זו תתבטא בתוצאות דלקמן: —

ב ש ל ב א'	18 ספינות-מכמורת	— תוספת של 1500 טון
דיג חופי	— תוספת של 500 טון	2000 טון
הכמות המשוערת בתנאים הנוכחיים	3500 טון	
המדגה (גידול קרפיונים)	6000 טון	
ב ש ל ב ב'	10 ספינות-מכמורת	— תוספת של 800 טון
1 ספינה בדיג במרחקים	— 1000 טון	
דיג חופי	— תוספת של 350 טון	2150 טון
ס"ה ש ל ב א' ו ש ל ב ב'	13650 טון	
תצרוכת הדגים בארץ כיום מסתכמת ב-	22,000 טון	

לשנה.

לפני חקיקת החוק לעידוד הדיג הימי

מאת ר. ר.

ועדת הכלכלה של הכנסת סיימה זה עתה את הדיונים בענין הדיג העברי ודרכי-עידודו. שלוש ישיבות הקדישה הועדה לדיון ושמעה את ב"כ איגוד הדייגים, משרד החקלאות — מחלקת הדיג ומנהל חטיבת-המזון. במשך כל הדיונים גילו כל חברי הועדה יחס של אהדה והבנה מלאה לבעיות הדיג.

האיגוד נתבקש להגיש את המלצותיו והצעותיו בכתב לחברי הועדה. וזו לשון התזכיר שהוגש: דוגמת מדינות בעלות מסורת רבת שנים בדיג — הננו ממליצים על חקיקת חוק לעידוד הדיג הימי. חשיבות הדבר, לדעתנו, נובעת מטעמים אלו: —

(א) מדי שנה בשנה מביאה הממשלה כ-15 אלף טון דגים בסכום כולל של 4-5 מיליון דולר. במשך 5 השנים האחרונות הסתכם יבוא הדגים ב-25 מיליון דולר. עובדה זו מחייבת תשומת-לב רבה לפיתוח הדיג הימי, כדי להשתחרר מתלותנו הכלכלית במוצר חלבוני זה בעל ערך תזונתי סמדרגה ראשונה.

(ב) מזרח ים התיכון הוא עשיר יחסית בדגה. כהוכחה לכך תשמש העובדה, כי ספינות-דיג איטלקיות מבקשות מתן רשות לעבוד באזור שלנו.

(ג) הדיג הימי משמש מקור לחסכון ניכר במטבע חוץ: טון דגים מתוצרת מקומית עולה במטבע חוץ בממוצע 80 דולר לעומת 275 דולר טון דגי יבוא.

(ד) הדיג הימי על שלוחותיו השונות מנוצל בינתיים במידה זעומה בלבד, ואפשרויות פיתוחו הן רבות ומגוונות.

(ה) הדיג משמש בכלה עולם גורם בטחוני ומדרגה ראשונה בעת צרה ומצור. ארצנו בעלת חופים ארוכים באופן יחסי — זקוקה לעמדות-חוף, ספינותינו הסורקות את החופים, מחוץ למים הטריטוריאליים, מראס-אל-נקורה בצפון ועד אל עריש בדרום, משמשות בפועל נקודות מצפה ומשמר מתמידים.

(ו) הדיג הימי משמש כיום מקור-תעסוקה (פרט לשרוי

- 4) לגבי ציוד שוטף — ממליצה הועדה על מחיר לפי השיעור הממוצע לגבי דגי יבוא — 1 דולר = 1 לירה.
- 5) כן רואה הועדה לנכון להעמיד לרשות הדייגים אשראי לפי תנאי הסוכנות היהודית לגבי ההתישבות החדשה.
- 6) הועדה ממליצה, שמחירי השמן והדלק לספינות הדיג יחושבו לפי השער המקובל לגבי הספנות.
- 7) הועדה מציעה, שמתקציב הפיתוח יועמדו לרשות משרד החקלאות סכומים מתאימים לסידור מתקני קירור לשמירה על מצרכי המזון העלולים להתקלקל וכן לסידורי הובלה עם קירור.
- 8) תעשיית — הועדה רואה צורך בהסדר קבוע בין תעשיית השימורים לבין מוסדות הדיג לשם הבטחת תנאי ייצור מתאימים ואספקת דגים קבועה לתעשייה חיונית זו.
- 9) הועדה רואה בצער כי לפרות המלצותיה להפסקת יבוא מוצרים המחבלים בתוצרת הארץ והטלת מכס מונע גבוה — נמשך יבוא שימורי דגים בצורה הפוגעת בתעשייה המקומית. הועדה תובעת להגשים המלצותיה גם בקשר עם יבוא שימורי דגים.
- 10) הועדה רואה הכרח שהממשלה תעמיד לרשות ההתישבות הימית אותם השטחים הראויים לכך וכן ממליצה להקים מעגני דיג לאורך החוף.
- 11) הועדה ממליצה על תיאום מכסימלי בשיווק הדגים המקומיים עם הדגים מן היבוא.
- 12) הועדה פונה לממשלה בשאלה להביא לכנסת הצעת חוק לעידוד הדיג בישראל.
- אין ספק, שהועדה עשתה שירות נאמן לדיג העברי ותרמה תרומה חשובה לפיתוחו. על הממשלה מוטלת עתה החובה להוציא המלצות אלה אל הפועל ובזאת תבחן.

הדיג בתורכיה

עיקר הדיג בתורכיה מרוכז בבוספורוס ובדרדנלים. נתפסים בעיקר סרדינים, פלמדו וטוריק, סקומבריה, טרולוס, שולטאנים ודגי טונה. תכניות הפיתוח מתייחסות קודם כל לאזור הים השחור. בטרבזון יקום בית הרושת מודרני לקמח דגים שיעבד 20,000 טון לשנה. במקומות שונים יוקמו בתי חרושת לקרח ובתי קרור מודרניים לאיסוף הדגים.

דיג סכמורת קיים למעשה כמעט אך ורק באזור אלכסנדרטה. פועלות שם כ־14 ספינות קטנות. אין נתונים סטטיסטיים על הידוג שלהן ומעריכים אותו ל־4000 טון לשנה (נראה מופרו פי כמה). אנשי מחלקת הדיג בתורכיה אינם יודעים בכלל על הדיג הישראלי באזור מרסין (כולל מנהל מחלקת הדיג). הם חוששים בעיקר מפני התחרות של הספינות היווניות. אזור אלכסנדרטה ומרסין נראה לאנשי המחלקה לדיג בתורכיה כאזור בלתי יחשוב, ורק לעתים רחוקות מאד מישוהו מבקר שם. בתכניות הפיתוח הגדולות אין מזכירים את האזור פרט לתכנית להקמת בית חרושת לקרח.

יבוא הדגים מסתכם עתה ב־15,000 טון לשנה, הכולל 4000 טון הרינגים. יוצא, איפוא, שעם ביצוע התכנית גודק ליבוא דגים מחו"ל (פרט להרינגים) בכמות של 4350 טון בלבד. ביצוע תכנית זו על שני שלביה כרוך בהשקעה של שני מיליון דולר, בקירוב.

ג) הננו ממליצים על מתן הענקה של 45% להשקעות יסוד בדיג: — ספינות מכמורת, מנועים, ציוד כבד — מדיעומק, מכשירי אלחוט, מתקני קרור וחלקי חילוף יסודיים. ההענקה המקובלת באיטליה בחוקת הדיג שלה היא 50%. באנגליה 30%.

ד) מתן הלוואה למטרת רכישת הספינות בתנאי תשלום ל־20 שנה ברבית של 5% בלבד, דוגמת החוקה האנגלית לעידוד הדיג.

ה) יש להבטיח תיאום מוחלט בשיווק הדגים מן התוצרת המקומית עם דגי היבוא. בחדשי הקיץ והסתיו (ממאי ועד נובמבר) עת הדיג המקומי (כולל גידול דגים) יכול לספק את מלוא תצרוכת הדגים בארץ — יש להפסיק לחלוטין הוצאת דגי יבוא (פרט להרינגים) לשוק.

ו) הפסקה מוחלטת של יבוא שימורי דגים הפוגע קשות בדיג במים עליונים (דיג הסרדינים) והגורם להשבתת תעשיית השימורים המקומית. אנו מציעים להטיל מכס מגן על שימורי דגים המובאים ארצה שלא ברשיונות יבוא ממשלתיים.

ז) הבטחת מחיר מינימום של 300 לירות לטון דגים. בעונות מסוימות של השנה ובעיקר בחדשי הקיץ מובאות לשווקים כמויות מסוימות של דגים קטנים, המועברים לתעשייה ומחיר מינימלי זה יבטיח לפחות כיסוי הוצאות הייצור.

ח) השלמת המעגנים שהוחל בבנייתם (מכמורת, קיסריה, עין גב וגנוסר). הקמת נמל דיג בדרום הארץ (ספינותינו העובדות רוב חדשי השנה בחופים הדרומיים של הארץ מזדקקות לנמל חיפה לשם הצטיידות בדלק ולשם קבלת השרותים ההכרחיים). כן יש להשלים הקמת נמל דיג בשטח הקישון שהוחל בהתקנתו לפני כחדשיים. רצוי שהועדה תגיש את המלצות בצורת הצעה לחקיקת חוק לעידוד הדיג הימי.

יש לציין, כי הועדה קיבלה את המלצותיה פה אחד. רק ההצעה בדבר קביעת מחירי מינימום לדגים גדונה בהצבעה. הצעות הועדה טרם נוסחו סופית וזה תוכנם בקיצור:

1) הועדה מקבלת בסיפוק את ההודעה על דבר הזמנת 18 ספינות דיג במסגרת השילומים והמספנות המקומיות.

2) הועדה ממליצה על מתן הענקה בשיעור 50% לספינות החדשות.

3) הועדה רואה לנכון שהממשלה תנהג אותו הכלל לגבי הזמנת ציוד כבד ולגבי חידוש הספינות.

מלשון דייגי ישראל

מאת משה אלטבאואר

נודמן לי לצאת לימים מספר דייג על ספונה של ספינת הדיג, "חנה" של קבוצת שדותיים, ולהתייבון מקרוב בעבודתם של דייגינינו ואף לרשום כמה רשימות על לשונם וניבם המקצועי — רשימות שאולי יעניינו את הקוראים וגם יזכירו לאקדמיה ללשון העברית, שהגיע הזמן לדאוג גם לפינה זו בחיים החדשים בארצנו.

התכונה האפינית של ניב הדייגים היא, גוסף על כמה צירופי לשון חדשים ומיוחדים, הכמות הגדולה של מלים לועזיות, מלשונות שונות, קרובות ולחוקות, וביחוד מאיטלקית. דייגים איטלקים היו מוריני ומדריכיניו במקצוע זה, והלשון האיטלקית על גיבית השפיעה זה מאות בשנים על לשון הספנות והדיג הימי בכל רחבי הים התיכון המזרחי. אין אסון או חרפה בלעז זה: עמים גדולים מעמנו, שרק בתקופה מאוחרת של תולדותיהם הגיעו אל הים, קיבלו אף הם שפות זרים למכביר, ורק כעבור עשרות בשנים הלאירו את מונחי הימאות שלהם. עד היום, למשל, מונחי הים ברוסיה הם על הרוב ממוצא הולנדי, והפולנים זכו רק בעשרות שנים אחר תקומת מדינתם במאה הזאת למונחים פולניים במקום גרמניים, רוסיים ואחרים, תוך לבטים וטאמציים רבים מטעם ועדות שונות של האקדמיה ומטעם מוסדות אחרים, אבל גם אצלם נשארו הצעות רבות של מונחים בבחינת, הלכה ואין מורים כן ולא נתאורחו בניב הדייגים והספנים.

והרי כמה דוגמאות שרשמתי, רשימותי, כמוכן, אינן סמכות את כל המונחים, הקשורים בספינת הדיג ובדיג הימי בשיטת ה"טרול" (Trawl) המכמורת:

העולה על ספינת הדיג בנמל הליאביב, שבו היא עוגנת הרחק מן החוף, מגיע אליה ב"לנץ", ה"לנץ" (סירת-מנוע) מביא את הצוות ואת המטען לספינה, מגיש או זורק חבל" להרטום הספינה ולירכתיה ונקשר לאורכה, במשך ארבעה ימי המסע לא שמעתי אף פעם אחת שם עברי ל"לנץ", הבא מ launch באנגלית (lacia באיטלקית), העובדים ב"לנץ" נקראים, לנצ'מנים, יחיד, לנצ'מץ.

גם בשמות חלקי הספינה וציודה עדיין רב הלעז. אמנם יש גם שמות עבריים, כגון: (א) חרטום, (ב) ירכתיים (ובתן בין השאר הגלגילה להורדת הרשת ולהעלאתה); (ג) הדפנות, ובהם דלתות — פתחים להורדת הלכלוך היפה אחר ניקוי הסיפון; צלעות, שהן שלד הספינה; ברוויים, שאליהם קושרים חבלים, (ד) תא ההנה (הנקרא גם "קובינה"); (ה) חדר המטונות; (ו) תרנים, ארובות וכרז, אבל לעומתם רבים, כאמור, השמות הלועזיים.

בירכתיים: וינץ" (בגנת — מכונה להרמת משאות בכבל הנכרך על תוף), מאנגלית.

גלגן" — גרמנית Galgen, עץ התלייה, סמוכות ובהם גלגליה למעבר כבל הפלדה של המכמורת; לפעמים נקרא מכשיר זה גם בשם אנגלי davit, בלנקות" — הגלגילה, מהמלה האיטלקית palanco, ביטה", רבים, ביטות" — עמוד (צינור-פלדה או בול" עץ או יצוק מבטון) על הסיפון לקשירת חבלים — באיטלקית bita — וכן ברוב לשונות אירופה.

ציזין, ששני המונחים האחרונים ("בלנקות" ו"ביטות") קיבלו

כבר צורה עברית עליידי הסיומות — "ות" בריבוי, בשמות של חלקי הספינה:

פוקסל" — התא הצר של המלחים, מלה זו, החוזרת לעתים קרובות בשיחות הצוות (רק לפוקסל" או תביא מן הפוקסל"), היא המלה האנגלית fo'c'sle היא forecastle אלא שלפי הנגייתה המקובלת מפרשת אותה האטימולוגיה העממית של מלחינו כ"שוחת שועל" (fox = שועל).

נשמת ספינת הדיג היא הרשת; היא הקובעת את גורל המסע, ולפיה מסתדרים היי הצוות, במשך יום עבודה מורידים את הרשת שלוש או ארבע פעמים, על כן נעשתה הרשת בלשון הדייגים, במידת-מה, למודד זמן, צירופי לשון חדשים, כגון, אחרי הרשת הראשונה" או, לפני הרשת השלישית" משמשים בפייהם לקביעת השעה ומובנים לכל, כמו, "אשפורת" העברית או Virgilia הרומית, גם לציון מקום המצאה של הספינה (בהודעות לתחנת האלחוט בחוף או לספינות-הדיג שבים) נתייחדו בלשון הדייגים מונחים — שמות או מספרים, הן לשם קיצור והן מטעמי בטחון, בייחוד במיפיה של הארץ.

הטרמינולוגיה הקשורה ברשת ובחלקיה השונים היא ברובה לועזית, חוץ משנים-שלושה מונחים עבריים, כמו, "כנפיים" שבראש הרשת משני צדדיה, ובקבוקי אוויר" (כדורים מזוכיית) להרמת החלק העליון של הרשת על פני המים.

בחלק העליון של הרשת נמצאת ה"גולה" — מאיטלקית cola, "מסננת", ואמנם חלק זה ברשת הוא בעל עיניים גדולות, שדרךן יכולים להסתנן ולהימלט דגינים, שאינם רצויים, ובחלק התחתון, המכוון לקרקע הים, ה"סלול" (איטלקית), בתוך ה"גולה" וה"סלול" משובץ "קליץ" — מלשונות סלאביות klin שפרושו, "טריז", המשך הרשת, שהוא צר יותר וכן בעל עיניים דקות יותר, נקרא "קנוץ" (מאיטלקית cannone, שפרושו, "צינור", אחר בא חלק צר עוד יותר, ה"שק" (מונח עברי), שבו מתרכזים הדגים שנצודו, והוא עטוף, ו"סטה" — איטלקית — veste, "בגד".

הרשת קשורה למכשירי-הגרירה וההורדה וההעלאה בכבלים ובחבלים שונים, ולכל אחד מהם שם משלו:

כבלי פלדה המתגלגלים על תופי הכננת (וינץ) קשורים משני הצדדים ל"שרברטים" — גרמנית Scerbreit — שתפקידם לפרוש את הרשת בתוך המים, משני ה"שרברטים" יוצאים שני ה"רקולס ליינס" (להם הוצע השם, חבלי שמשון", אך משום-מה לא נקלט שם זה), בהמשך ה"רקולס ליינס" ועד ה"כנפיים" באים ה"גרס ליינס" בגרמנית: Graslaine באנגלית: grass line או coir rope, חבלים שזורים מסיבי קוקוס, המגרדים את קרקעית הים, מעלים רפש ויוצרים עליידי כך שתי חומו תמסות, שביניהן שטים הדגים לתוך הרשת, לאורך תחתית הרשת נמשך ה"גראונד-ליין", שבאמצעות ה"רווינקעס" או ה"לימונים" שומר את הרשת מפגיעות ע"י אבנים וכז, "רווינקעס" או "לימונים" אלה הם עיגולים מעץ או מפלדה, הקבוצעים בחבל זה לסירוגים, הם נקראים באנגלית rolling bobbins, והטיפוס הנפוץ ביותר הוא rolling bobbins Ross, המונח האידי, "רווינקעס" הוא אולי פרי קונטאמיניציה משם אנגלי זה, המונח "לימונים" מתאר את צורתם של העיגולים האלה, והרי ידוע, שליצירת "סלנגים" מספיקה אסוציאציה מקרית, גם רחוקה.

מן ה"הרקולס" עד ל"שק" שבקצה הרשת נמשך חבלי-הבטחה, המאפשר את הצלת הרשת במקרה שהיא נקרעת, חבל הבטחה זה נקרא "ציץ", והשם הזה משמש גם בפי המדריכים האיטלקיים, ולא עלה בידי לברר את מקורו.

כשמות חלקי הרשת כן שמות הפעולות הקשורות בהורדת הרשת והעלאתה — על טהרת הלשון האיטלקית, גם בספינות, שמעולם לא היו בהם מדריכים איטלקיים, ואלה הם:

(הסוף בעמוד 17)

בספרות ואמנות

ש. ניצן

בנמר

פרק מתוך „בינו לבינם“ שיצא לאור ב„הוצאת הקהמ״א“

במקום שבתם בצריף יכלו לרר ועזרא לראותם עולים מן הדוברות ומן המחסנים ומן הצריפים והולכים ומתקהלים בצלה של הדוכרה הגדולה שעמדה מוגבהת על חביות ברציף השני, מעבר למעגן הסירות. כל הללו, ספנים וסבלים וסווארים ועובדי מחסנים ישבו תחתם על רצפת הרציף המוצלת ועל חביות וקרשים שנמצאו להם. אלו שהיו להם אמתחות אוכל ערכו אותן לפניהם, ומי שפתו צרורה לו בצרור התיר את צרורו, שריריהם נדחקו מתוך גופותיהם, ואילו כיסוי הכותנות שהיתה מוטלת על הכתפיים שמוטה ואגבית הרגיעה אותם בשום־שכל ומתינות. לצואריהם המזוי עים קשורות היו מטפחות, מהן אדומות, מהן מטפחות־אף פשוטות.

„ובכן“, סיכם לרר שתיקה של לא־כולום בינו לבין עזרא וקם על רגליו ואסף את תיקו, מוכן ומזומן לילך.

„אתה רוצה שאציג אותך?“ הציע עזרא את שירותו.
„אין צורך, הם מכירים אותי“.

וכבר היו פסיעותיו מחריקות על רצפת העץ של הצריף ועזרא ראהו מסיט מפתח הדלת את כנף האופק כהסיט וילון, ויוצא אל קהל שומעיו שהמתין לו בצל הדוכרה. הוא עבר לאורך המעגן, עקף את המנופים הסור־בבים על ציריהם והלך ובא אל הדוכרה ועד שלא כבש לו עמדה כל־צרכה כבר הניח את תיק־ניירותיו על ארגו שנמצא לו וקרא: חברים: ובאתנחתא הקלה שתכפה לקריאה זו נשמעו ברורות חירוק שרשראותיהם של המנופים הסור־בבים על ציריהם בין הדוברות לבין מכוניות „שלב“ שעמדו תחתן ממתינות באורך־רוח ומצד המזח השמיע פתאום הים את יבבת הנכאים שלו. לרר ניקה את גרונו כדרך המרצים בפתח דבריהם ומיד להלן הפליג בדברים כנגד פיות נוגסים פרוסות לחם עבות ועגבניות וסרדינים וחברים, הקשיבו חברים.

ממקום שבתו מאחורי שולחנו הסתכל בו עזרא, בזה המרצה הנודד הסובב־הולך על פני מפעלי חרושת וסדנאות ונושא לפני פועלים בשעת נופש־הצהריים שלהם את הר־

אפרים תלמי

ערב על הכנרת

קטרת זהר מתמרת
על עולה מהכנרת,
הרוכצת מערסלת,
עלוסה ומתערסלת,
מתנפסה ומתתנפנת,
לחן אור ופזו לוחנת
בין הריה במסגרת
מסביב אותה עוטרת — —

היא מטלת לקלי זיע,
אך בהוד ותן תגיע
את שבלה טבול בזהר
רך, כחל, שקוף לטהר,
לאהוב־נפשה — הערב,
לו לכה יערג מקרב...
חרש חרש משוררת
לו את שירתה כנרת,
שיר־דודים שופע להט,
בו חמדת כלולות מְנַצֵּת,
בו הקמת־נפשה מבעת
שמאהבה גונעת — —

אז על בהונות מארב,
קם הגיע שר־הערב,
על חלקת־גוסה כבהט
התמודד, גהר ברעד...
בגליפת אפלו עטף הוא,
בצעיפי חמדה אפף הוא
את אהוכחו כנרת
מתשוקה עזה חנרת,
עד עמקי לכה נקשמת,
אך רוגעת רדוקמת
ונצמדת ללא הרף
אל דודה בחירה — הערב...
מסמיקה היא ומכחלת
לפגע כפו נאצלת,
ומחנרת ומאפלת
עד תמוג כלה בעלט — —

באזיר עוד מתמרת
קטרת פז מהכנרת,
על עולה ומסתלסלת
כלשונות תאוה אוכלת
אך הנה היא כבר מסגלת
ונבוגה בקריע חכלת — —

דרך זוטות־של"י, בהנפת זרועו דרך־פתאום, בהטלת דגש חזק בפסוק נוֹאֵל שכל אנוכיותו נשתמעה הימנה, בהתלקחות־פתע של שלטון בעיניו. היו באים אליו לדרוש טיפול בענייניהם מחמת התפקיד אשר בידו, לא מחמת אישיותו, וממילא נמצאה סמכותו מעוררת על־ידם.

סמכותו המעוררת כרתה בליבו מחילות־חשאיִן לעלבונות צורבים ולכעסים והוא ביקש להשתלט עליהם בחזק־יד. אך לפי שלא חכם לשלוט בהם בכוח אישיותו, ביקש להכניעם בכוח תפקידו בלבד. האנשים, מן הבחינות שלהם, לא ראוהו ראוי לתפקידו. על־כרחם היו מביאים לפניו את ענייניהם, מתוך אי־אמון שעניינים אלה ימצאי בידיו את הטיפול הנכון. היו חושדים בו שהוא מפעיל את השפעתו מאחורי הקלעים שלא בטובתם, שהוא חרד למוצא פיהם של מנהלי הנמל — יותר משהוא מבין לרוחם שלהם, שהוא נציגם ומזכירם. אילו ניתן להם לבחור — ודאי שהיו בוחרים בשייקה קוך. הוא־הוא האיש. בכל־עת־תמיד היה לנציגם הבלתי רשמי של האנשים. אפשר ותיקותו עומדת לו, הרי הוא ספן ותיק, מן הראשונים המעטים ששרדו בנמל מאז היווסדו. אתה רק שאל אותו, מיד יספר לך בנפש חפצה, כיצד הטילו את שקי המלט הראשונים ויצקו את המזת, כיצד הגיעה האניה הראשונה, כיצד פרקוה בים סוער והם חותרים עד צואר בים. מפרק לפרק היה חבר בועד, אין צורך לומר שהיה מעורב בין הבריות ודעתו נשמעת. אם יש מישהו הראוי להיות מזכירם של עובדי הנמל, שייקה קוך הוא האיש.

עם שייקה קוך לא היה מסתכסך לעולם, כדרך שהיה מסתכסך עם פועל זה ועם פועל זה. שניהם היו מתהלכים במין הבנה מוזרה, מתוחה מאד, אדיבה לכאורה ואורבת בחשאי. אם שאר האנשים היו דנים את עזרא מתוך ריתחה ומתוך מגע ענייניהם הפרטיים עמו, הרי ששייקה קוך היה דן אותו מחמת המושגים האחרים שחלשו על עולמו. מחמת כך היה דינו שקול יותר וגם חמור יותר.

היה עזרא מסתכל אל עבר האנשים הסרעדים שם בניחותא את פת הצהרים שלהם כנגד הרצאתו של לרר ולבו נוקף בו. כלום נתתי פעם את דעתי מי הם האנשים האלה לכשעצמם, מעבר לענייניהם המסורים בידי לטיפול? מרב ליוס־יוטם כאן בנמל? להודות על האמת — מעולם לא היו בעיני אלא כמין חומר הצריך טיפול. וכי מה יודע אני על החיים שלהם בבתיים שלהם, בערבם, בחוג משפחתיים, עם נשיהם וילדיהם ושכניהם? מעולם לא ביקרתי בביתו של מישהו, כלום אשמתי היא זו שאף אחד לא הזמין אותי לביתו? אפשר שכן, אפשר זו אשמתי שלא עוררתי אותם לכך. אפשר שזו אשמתי שהבאתי אותם לידי כך, שלא יזמינוני אל בתיים. פעולותיהם של האנשים כלפי מתנות, כנראה, ביחסי אני כלפיהם וממילא אני אשם ואחראי לכל התוצאות.

מכל מקום היה מנמיך את רוחו בפני עצמו, כביכול,

צאותיו הקצרות בנות עשרים הדקות. הוא ראה אותו עומד שם על רקעו של האופק, פתוח לרוחות, גלוי באור, פניו מיוסרים וחמורים היו כבכל־עת־תמיד. וקולו נשמע כקולם של מטיפים. קול שקולח לו למישרין ואינו יודע סטיות של אהדה וסטיות של שחוק. בהה עזרא אל דמותו של לרר הניצבת שם לפני הפועלים וממנורבו החלה זו נוטלת חלק במזג־הנפש של דין־הדברים עגמומי שהיה שרוי בו בניגוד משווע (כדי חרפה ובזיון) ליום הזוהר את אורותיו על פני הנמל ועל פני המים. מזג־נפש זה כמוהו כיוס־כיפור קטן שעזרא היה עורך לעצמו פעם בפעם.

כל אדם מייצג איזו שהם עקרונות, אפילו איננו יודע על כך, וכל אדם משפיע עליך את משבי עקרונותיו, אפילו בשעה שאינו מכריז עליהם. לפי שכך, היה נתן לרר לנציגו של עולם עקרונות מחמיר בחובותיו, שהחובות תופשות בו מקום בראש, הכופר במחילה ודורש עמידה במבחנים ללא־שום־סליחה, כביכול, כל החיים מתמצים בין החובה לבין מילואה. היה ברור לו לעזרא שלרר מרשיעו.

מיד תכפה תחושה ברורה של תבוסה, ובכן, נחלתי תבוסה, אמר לעצמו. אבל הודאה זו מרצון לא הביאה לי שום נחמה, ובכן, נחלתי תבוסה, חזר ואמר לעצמו. כי כן כל התקוות נישאו עם הרוח, כל התקוות היפות ההן של ההתחלה, שכאן לא יישנו הדברים וכבר הוא נפטר מהם ומעתה והלאה יהיה הכל אחרת וכמין ראשית חדשה (ואמר־תית יותר, כמוכן) של משאת־נפשו מאז. חשב שהן תקוות ומסתבר שלא היו אלא אשלויות. מדמה היה לעצמו שהוא מבקש לכבוש לו דרך אל הציבור הזה, להיות פעיל בו, ליטול חלק בחייו. אך לאמיתו של דבר לא היתה עבודתו אלא עבודה של משרה בלבד. מדמה היה לעצמו שהוא מבקש לעשות את אורח־חייו של אביו לאורח חייו שלו עצמו. בבת־אחת ביקש להידמות לאבא, לאבא הכל־יכול, התופש עמדה, החולש על אנשים ועל דברים, המעורה בין הבריות ודעתו נשמעת, אך כיוון שנעלמו ממנו ההתפתחות חיות המוליכות מן האדם אל הפעילות — ביקש מיד לשרור, כביכול הפעולה היא ראשית־כל שררה. כִּי־כן ביקש את השררה על בני־האדם כמבקש מרחב־מחיה לאישיותו. מחמת חולשות שבו היה לרודף שררה, מחמת שלא הרהיב עוז להיכשל, מחמת שלא עמד בו כוחו להיכשל, כביכול הכשלון מפער בו איזה חלל המציגו ככלי ריק, וכך, וממילא, הפך כל דבר שאינו כנוע לו לאויבו בנפש; וכך, וממילא, היה לבדי כל כך. מסתבר שאין הלבדיות גורלה של אישיות אלא תוצאה שלה.

כשלונו היה בראש וראשונה כשלון מגע־ומשאו עם הציבור. הוא נקרא להיות מזכירו, והתיימר להיות שליטו. בימים הראשונים עוד היה יוצא אליהם ומבלה שעותיו ליד הרציפים. אך עד־מהרה חדל מזה. עתה שוב אינו מתהלך ביניהם, כביכול אינו אחד משלהם, אינו שייך להם, והוא כפוי וזר להם וממונה עליהם. בתאוות־השררה שבו הרגישו

פיו, בדוברות העוגנות לאורך הרציפים, בלרר הניצב שם בעבר השני ואומר את דרשת יומו בת עשרים הדקות, וכל הדברים האלה נדו לו בחשאי ובעגמה ובמין חבל-חבל שכך אירע לו לאותו אדם. ונהמת הים שהיתה עולה כל הימים מאחורי המזח הקטן העומד שם ענוותני אך מוצק יומם ולילה על גפשו בין הגלים הגבוהים, כבר החלה נשמעת באזניו כלחש-פתנים של המרחקים, לחש מפתה וקורא ללכת אחריו אל איזה עולמות אחרים, מעבר למרי-רות זו שבלב. מעבר לדין-ודברים זה עם החובה, עם עולם המעשים והפעילות, המפתה לקום וללכת מזה תיכף ומיד, כביכול, הליכה זו פתרונו וישועתו.

ליד הדוכרה נסתיימה בינתיים הרצאתו של לרר והסווארים והספנים ועובדי המחסנים וכל השאר נתפזרו על פני שטחו של הנמל ורק שייקה קוד נתעכב לידו של לרר והמתין לו עד שתחב את ניירותיו לתוך תיקו ורכסו במשיכה קלה. ואז הוליכו על פני הרציפים ומשם אל המזח והם עלו ועברו לאורכו ושייקה קוד פרש את זרועו לעבר הים ולעבר היבשה וביאר ביאורים ומשקפיו של לרר נשמעו בצייתנות והלכו אחר סימני הכיוון של הזרוע המושטת. עמדו השניים בקצהו של המזח הקצר והם בלטו

הוא אחד שהם שניים, האחד מחרף ומגדף ומוכיח והשני מחריש ומקבל את הדין ומודה. ודין-ודברים זה היה, כמובן, מוגזם מאוד ומעמיד-פנים והאמת היחידה בו היתה הכרת התבוסה: כביכול מעל באטון שניתן לו, או לא עמד בדי-בורו, או פירק מעליו עולן של חובות, או הכויב תקוות שתלו בו, כביכול.

ואפשר שלא כן — ביקש עזרא להציב שיקול של הגיון כנגד הרגשת האשם — אפשר, עבודה זו איננה לפי יכולתי ולשם מה להתגזם ולדבר גבוהה גבוהה, במקומות שהדברים מתערפלים וכוללים וממילא הם חמקניים, שמא האמת היא קטנה וברורה ומוחשית, כדי-כך שאפשר להצי-ביע עליה באצבע, צריך רק להודות שהוא לא הושם במקומו הנכון. אך לי אל היאה לי ויבוא היאה במקומי. אלא שלא כן, ועזרא ידע שלא כן. כשלונו לא היה כשלון התמודדות יכולתו עם המשימה. אלא כשלון הגישה אל המשימה, אל העבודה מעיקרה, אל האנשים. גישה הנעוצה בסולם המושגים הפועלים בו, שלא מדעת אולי, על מקומו של האדם בעולם המעשים והפעילות.

בחוסר-אונים גמור הסתכל עזרא בנמל שנדחק בפתחים של החלון והדלת, בתכונה הנמרצת והשתלטנית של המנר-

מאוד על רקעם של השמים הרבים שהלכו כולם בשופי
ובנחת אל האופקים שכיתרו אותם סביב-סביב.

שייקה קוך תיקן את הכתונת השומטת מכתפיו והס-
ביר ברחבות כיצד קם הגמל הזה, לפני שנים הרבה, ולא
נתעניו כלל להצניע את גאותו על שנטל חלק באותו
לילה רחוק, וכמובן שהים סער מאוד והקיבוצניקים שנועקו
מקרוב ומרחוק הלכו עד צואר במים ואחד בני הלך בראשם.
והם סחבו את שקי המלט על ראשם וכיצד גשתלח המזח
מן היבשה טפח-טפח כמין לשון רכה והססנית וכיצד קמו
מייד הגלים לבלעו ולרר עמד לידו והקשיב.

„זה היה בזמן שהתחילו הפרעות ונמל יפו נסגר
לפנינו“, אמר.

„כן, כן, אני זוכר“, הפטיר לרר ומשקפיו נדחקו קדימה
לראות.

„אבל אתה זוכר מן העתונים, לא?“ הבלית שייקה
קוך את שייכותו הנמרצת לעניין, „כמובן, כל העתונים
כתבו עלינו“.

מן המזח הם עברו לתחומם של הארגזים והמחסנים
שהיו גדושים והדיפו ניחוח של בר וניחוח של שפע עולה
על גדותיו וריח מלוח של מרחקים שקרבו לכרוע על מפת-
נים של יבשת, טראקטורים קטנים עם מנופים עולים-
ויורדים התרוצצו על הרציפים בין הארגזים ושייקה קוך
עלה אף הוא על טראקטור כזה ומיד הפעילו לעיני לרר
ולרר הניף ידו לפרידה ותלך לו אל צריפו של עזרא.
עזרא היה מעלעל בניירות שעל שולחנו, נטל מכאן
ויישר מכאן, כמסדר סדרים במערכי לבו. עד-מהרה הירפה
וישב לו צופה נכחו, ממתין לפסיעותיו של לרר שישמיעו
עוד מעט את חירוקן על רצפת העץ, וכשנשמעו הפסיעות,
והצריף הקטן נתמלא דמותו הגבוהה והצנומה של לרר,
הסיט עזרא את ניירותיו, כביכול נתפנה בזה הרגע כל
כולו ללרר וקיבל את פניו ב-נו, איך היה?“

„עם נחמד“, ציין לרר והניח תיק ניירותיו על השולחן.
„ביחוד היה שם אחד שייקה קוך. הוא הלך והסביר לי כל
דבר, כיצד קם הגמל הזה וכל זה. לפעמים אני מהרהר לו,
עד מה מרובים האנשים בארץ הזאת. הזכרים בגופיהם כל
מיני התחלות מפוארות של כל מיני מפעלים שנעשו חולין
בינתיים וצמחו ברבות הימים ונשתכחו התחלותיהם“.

„אתה מיצר על כך?“
„מיצר? לא, כך דרכו של עולם. האנשים הולכים,
הזכרונות משתכחים ונשארים המפעלים“.

„מפעלים בלי זכרונות מסוכנים כמו אנשים בלי עבר“.
לרר העביר שתי רגליו מעל הספסל ונתרווח ליד
השולחן. נטל סיגאריה מקופסה שלפניו ועד שלא הציתה
שאל בנחת, כמציג שאלה למבחן:

„מפני מה אדם בלי עבר מסוכן כל כך?“
„מפני שאדם בלי עבר זהו אדם שכל כולו הווה, שאין
לו פשוט שורשים בשום עבר, שהוא פשוט קיים וממילא

גם עתידו מקרי בלבד ולא צפוי מראש“.

עתה הצית לו לרר את הסיגאריה שלו.

„יפה, יפה“, שיבח לרר תשובתו של עזרא, כמורה
המתהנה מתשובה מחוכמת של תלמידו. אורח-יחסים זה
פגע בעזרא, ורק כדי להתעלם ממנו כפל את נדיבות לבו
והציע תה ועוגות, מעשה מארח.
„אדרבא ואדרבא“, נענה לרר.

יצא עזרא החוצה ופנה אל הקיוסק הצמוד לצריף מן
האגף, וביקש להביא לחדרו תה ועוגות. משחזר לצריף,
החזיק לרר עתון-ערב וקרא בו.

„אני רואה שעדיין אתה קורא עתונים בוקר, צהריים
וערב, מה?“

„כן, אתה לא?“

„לפעמים. על כל פנים, אני משתדל להינור מהם. וכי
מה תועלת לי מהם, מלבד סיפוק סקרנותי? העתונים רק
מגבירים בך את אולת-ידיך לגבי הכוחות האדירים הפוע-
לים בעולם. ממילא אינך יכול לשנות דבר וזה מרגיז“.

„אה, אפשר לעשות הדבה“, סבר לרר.

„למשל?“

„אפשר להגיב. אתה מגיב וממילא אתה שותף
להכרעות“.

„מבחינה אובייקטיבית אין זה משנה מאומה“.

„הבט, עזרא. אמת היא שאין אתה יכול להיות אחראי
לכל המאורעות המתרחשים בעולם. אבל לעולם אתה
אחראי ליחסך שלך למאורעות אלה וממילא לפועל-יוצא
ממנו“.

„אני משער שזה פרק מהרצאתך בודאי?“

„מכל מקום, אין זה מפחית מאמיתות“.

„לא אמרתי כזאת. אבל כאשר אתה מדבר, נדמה לי
תמיד שמיד אתה מטיף“.

לרר לא נעלב.

„באמת? לא שמתי לב“.

בינתיים הובאו התה והעוגות והם ישבו בשניים,
פרושים כלשהו בדלת האמות של הצריף ומיני המהומות
של פריקה וטעינה הגיעו אליהם עמומים כלשהו, אבל
נשמעו מאוד, בשעה שישבו להם ככה בשניים ובחשו כל
אחד את התה שלו והכפיות נצטלצלו בכוסות ונשמעו
ברטה בשתיקה הידידותית והאוהדת שנפרשה מניה-יוביה,
וכאילו שוב נתקרבו הלבבות. כדי כך שעזרא מצא שעה זו
כשרה וטובה לפתוח ולספר על כשלונו וחבוסתו, כאילו
היה ממשיך במקום שלרר זה עצמו הפסיקו יום לפני אמש.
והיה קולו קולח לאט בדרך אל וידוי הדברים ונעימה של
רחמים-על-עצמו כבר החלה נשמעת מהם כמרצע המבצבץ
מתוך השק.

מהדורה מחודשת של גילוי-לבו בביתו — הירחר לרר
והתערב מיד להפסיק לו את מהלכו בוידוי ופסק ואמר לו
„זה לוקסוס“.

מה כוונתך?

להיכשל, זה לוקסוס שאין אנו יכולים להרשות לעצמינו. להיכשל, משמעו פתרון קל מדי ונוח מדי. אתה אומר לעצמך: ובכן נכשלת' ומיד אתה פטור מכל מאמץ והאחריות מוסרת ממך ממילא. אבל מאחריות אי אפשר להיפטר.

עזרא הלוי את פניו בכף ידו וישב מאוכזב ושותק. הוא ייחל להקשבה אהדת, כמוה כמחילה חשאית ומעודדת ואילו לרר, אך פצה פיו, ומיד היה מטיף ומוכיח. עזרא היה מאוכזב ושותק וכועס, אבל לא היתה לו ברירה אלא להקשיב. לפי שהוא עצמו פתח בשיחה, ולא נותר לו אלא לנזוף בעצמו על שום שנתפתה בנקל כל כך למה שנראתה לו קרבת לבבות, אך משום שישבו להם בשניים ובחשו כל אחד את התה שלו והכפיות נצטלצלו בכוסות בשתיקה הקשובה והאהדת.

ואילו לרר כבר לא דיבר אל עזרא כבר היה מדבר אל המונים רבים, כבר לא היתה זו שיחה בשניים, אלא פרק מתוך הרצאה. גבותיו נצטופפו בתוכחה רבה והוא היה נזיר שגיא ונורא הניצב בקנאות על כידוני עקרונותיו. אין שום כפרה לשום עבירה ולשום כשלון ולשום מעשה — המשיך לרר — מפני שכל אדם אחראי לכל עצמו. זמן רב מדי ראו בכשלון חולשה אנשית הזכאית לתסדי המחילה. שקר, אני אומר. כשלון אינו חולשה אלא פשע. מפני שהוא תוצאה של השקפה מסולפת, ושקר המחילות והכפרות והחזרה בתשובה, לפי שאין שום עולם אחר ושום חיים משניים מזומנים לנו, אשר בהם נוכל לתקן את מהדורתנו הקודמת. הוצאנו לאור במהדורה יחידה וחידשעמית ומהדורה זו היא מבחננו האחד והיחיד ללא שום אפשרות של תיקון.

נלך? הציע עזרא חרש.

סלח לי, — אמר לרר — אתה הבאת אותי לכך. קמו ויצאו מחרישים את הצריף והלכו לאורך הרציפים. פועלים שנזדמנו להם בדרך השיקו אצבע אל מצחיית כובעם לברכת שלום. השניים המהלכים בצעד קצוב השיבו להם שלום בזה האופן. הים אשר מעבר למזח הקטן היה מגלגל באזניהם את המיית המרחקים שלו שפעמים היא נשמעת כנהי חיה גדולה ופצועה ופעמים כנחשולי סוסה המתפרצים לקדש מלחמה בגבורה רבה.

הם יצאו את הנמל ובאו אל הרחובות שנשאו כנגדם את הטולתם החפזות, המאוכלסת אדם ומכונות ותנועה, ואנשים שחפזו אותה שעה לבתיהם, נשאו עמהם בחירוף־נפש את מנת־חירותם שנשתיירה להם בין ערב ללילה.

הם התרישו כל הזמן. עזרא ביקש לדעת כיצד קולט לרר את הרחובות ואת האנשים ואת הערב, כיצד הוא נושא את מנת־חירותו שלו, שלא נתערערה על ידי שום הכרת תבוסה והרגשת אשם. הוא ביקש לדעת כיצד ייכנס לרר אל ביתו, כיצד יפנה אל אשתו, יחייך אל ילדיו. מן הסתם

יש לו ילדים. אפשר שמם אורי ודליה ואפשר איתן ונעמי. מה פתאום נעמי. תאב היה לדעת מה שם ילדיו. תאב היה לדעת כל דבר על לרר, על האדם מן התחום האחר. מבקש היה שיסורו לבית־קפה והיו משוחחים שם בשניים ליד אחד מאלו השולחנות הקטנים. יפה לשוחח בשניים ליד אחד מאלו השולחנות. שיהיה נשאל וישיב תשובות והיו מדברים כל אחד על חייו. יפה ששני אנשים מדברים זה עם זה בדידות. אבל כאשר לרר פותח את פיו לדבר, מיד הוא מרצה או מטיף. אולי מפני שדרך הרצאותיו נעשתה להרגל דיבורו. תודה רבה, אינני זקוק למטיפים. אינני סבור שמישהו ייטיב להטיף לי, ממני־עצמי.

והוא נזדקף פתאום כמי שהחזרה לו בבת־אחת חירותו והושיט ידו לשלום.

„חבל“, אמר, „לפני שעה קלה ביקשתי שנהיה משוחחים בינינו. ביקשתי לשמוע כל דבר עליך. ביקשתי לדעת את שם אשתך וכיצד אתה משוחח עם ילדיך, מה שמם ביקשתי לדעת. אבל אתה, כאשר אתה פותח לדבר, מיד אתה מטיף. תודה רבה, אינני סבור שמישהו ייטיב להטיף לי ממני־עצמי.“

„אין לי ילדים“, הפטיר לרר.

עזרא החריש והצניע מבטו. ולאחר שגימר עזרא את שתיקתו הם היו ידידים ושניהם ידעו זאת ולא היה כל צורך לדבר על כך. הם הלכו מחרישים עד היכן שעתידיים היו להיפרד ונשתהו.

„ובכן“, אמר לרר.

„כן“, אמר עזרא.

ועדיין נשתהו ועמדו.

„תהיה מהר בבוקר בתנובה, לא? קבע לרר דרך־שאלה.“

„ודאי“, הסכים עזרא.

ואחר־כך הלכו איש לדרכו.

יצחק שלו

יָמִית

הַנְּעֻנוּ לַחֲרֵשׁ הָעֵבֶר שֶׁלְשֵׁשֶׁת הַמְּנַרְת גְּדֹל
לְאִינוּ אִיךָ טָס הַשְּׁלֵדָג וְלָמִים כְּאֶבֶן נֹפֵל.
נִכְנָסֶת אֶל הַיָּם לְבִדּוּד וְאֲנִי הַתְּנַמְנָמִיתִי בְּצֵל.
שְׂכֻמֹתֶיךָ הַרוֹחֶצֶת בַּיָּם, — אֲגִדּוֹת וְשִׁירִים בְּהַ כְּלוּלִים.
מִנְצַנְצֶת יָרֵךְ בְּמֶרְחָק וּבְרֶצֶד גּוֹלְשִׁים מְלַתְלִים,
הַסִּירְנָה הַחֲלִיקָה בְּתַכְלֵת אִם נִיטְפָה תִּמְקָה בְּגִלִים?
נָעַם, תְּטוֹדָה, לְהַצִּיץ בְּךָ מֵעֵין הַצִּיָּה וְשִׁנָּה.
לְהַרִיחַ שְׂרָשֵׁי עֶשְׂבִים וְקִלְפֵת אֶקְלִיסֵט רַעֲנָנָה,
לְהִזּוֹת עַל שָׂדֵה וְשִׁדּוֹת, עַל סִיָּה וְקִרְנֵי לְבָנָה...
מִי זֹאת קוֹרֵאת מִן הַמַּיִם, לַחֲרֵשׁ סוֹנָה וְשׁוֹתָה,
מְלַבִּינָה מְנַבְּתָה בְּשִׁיתִים, בְּעָנָף שְׂמֵלֶתָה כְּרוּכָה,
— בְּאֵי, בְּאֵי יִלְדָה, אֵל הַצֵּל וְנַחֲלֵק דְּמִדּוּמִים וּמְנוּחָה...

ספנות ויבוא רוסי לחופי הארץ והלבנון

(בתקופת הצארים האחרונים)

ל. ה.

הצי הרוסי כנשק התקפה

דורשי רשומות בגיאופוליטיקה ובסחר ימי, יצינו בקרוב את מלאות מאה השנים לפתיחת נתיב ימי חדש בין חופיו הצפוניים של הים השחור לאורך חופי הלבנט, נתיב מפותל שהקדים יותר מעשר שנים את תעלת סואץ והתמיד כשני דורות.

הבא לסקור את ממדי הספנות הרוסית בימי הצארים האחרונים, היקף תובלתו ביצוא לחופי ארץ-ישראל וסוריה וכן תנועת נוסעיו באניות-קיסור מחופי הים השחור, סקי-רתו לא תהיה שלימה, מחוסר סיכום מושלם של נחונים סטטיסטיים. אין לשכות, זה כארבעים שנה צללו תהומה ונשכחו מלב הדי צפירת אניות רוסיות שבישרו למעונינים בהן על בואם של עשרות-עשרות חובבי-ציון, מאות צליי-נים פראבוטלבים וכן יבוא סחורות מרכולת וארגוני נפט בממדים ניכרים. בהנתק לפתע הקשר בנתיבי-ימים עקב תמורו תשחלו במלחמת העולם הראשונה שנסתיימו בחי-לופי-שלטון ומשטר בנמלי המוצא, פסו סיכומי העקומה של היקף הסחר עם לבנון וא"י, נגונו לוחות הנתונים בדפתר-אות הנמלים והורדו לגנזכי המטרופולין או נמלי-האם והפריקה, המקורות היחידים נמצאים בדינים וחשבונות של קונסולים בני מערב אירופה, או בכתביהם של חוקרי כלכלה בודדים כרוסין והצרפתי ויטל קוינה ואילו השאר מפוזר על פני ירחונים וחוברות.

אימתי החלו לפקוד אניות-סוחר רוסיות את חופיו המזרחיים של הים התיכון?

זכות הבכורה לחידוש נתיב ימי בגבולות ארצנו, קנה לעצמו צי רוסי ממלכתי שעגן בחוף צידון בשנת 1772, כמשלוח עזרה צבאית למנהיג הבדווי דהר אל-עמר אשר התמרד נגד השער העליון (קושטא). וזאת לדעת, הרר-סים היו נכונים תמיד לתמוך בכל גורם מקומי, שניסה לקרוע מריבונות תורכיה לפחות רצועה דלה מחופיו המז-רחיים של הים התיכון.

אשר לאניות-סוחר, נתאפשר הדבר זמן מה לאחר שוך הקרבות במלחמת קרים השנייה. על אף כשלונה של רוסיה במלחמה זו ונסיגתה משפלת זוברוג'ה ומולדביה, לא יכלו המנצחים לעצור את תחיית מעמדה הימי של רוסיה ואת פיתוח הצי שלה בים השחור (ה. א. ל. פישר, "דברי ימי אירופה", ס' 5, עמ' 156). מסנה ממשי בכיוון זה חל תחת כתר הצאר אלכסנדר השני (81-1855) שהנהיג תיקונים ברחבי ארצו וביטל את ההפליות ליהודים.

בצי הרוסי העומד תחת פיקודו של אדמירל קונצ'וב, משרתים למעלה מ-800,000 איש, למרות העובדה שהוא קטן מהצי הבריטי. הסיבה לכך היא, שכ-40,000 איש נמ-צאים בגדודי-נחיתה ויותר מ-120,000 ביחידות הגנת-חופים. כל אניות הצי הרוסי נמצאות בשירות פעיל, אפילו אלו שגילן למעלה מ-60 שנה. בצי 3 אניות-קרוב בנות 40 שנה, 15 סיירות חדשות ו-5 ישנות. 12 סיירות כבדות נבנות או עתידות להיבנות בקרוב.

הצי התתימי של רוסיה הוא החזק בעולם, הוא מונה 378 צוללות, כמחציתן חדשות, תכנית הבניה מקיפה 120 צוללות חדשות עד סוף 1955.

60 מתוך 141 משחיתות ומשחיתות-לווי הן חדשות (בנות פחות מ-15 שנה). הצי הרוסי כולל יותר מ-1000 ספינות קטנות (טורפדות, נוחתות, שולות-מוקשים חופיות וכד'). כדאי לציין, שכל האניות של הצי הרוסי מצוידות במכשירים להנחת מוקשים. בבניה נמצאות 30 משחיתות גדולות ו-190 טורפדות.

מהאמור לעיל נראה, כי הצי הרוסי מטיל את הדגש על נשק-התקפה כגון צוללות, מוקשים וטורפדות. מתוך 3400 מטוסי האויריה הימית מסוגלים כ-2000 להטיל טור-פידות; אך כולם מוצבים על החוף, שכן אין בצי הרוסי אף נושאת מטוסים אחת.

לכל מקום שאתה נוסע -

פלתורס מצוי בכל מקום!

משרדים:

לונדון, ניויורק, פאריס, מרסיל ברוסל וינצ רומה יוהנס בורג, קסטאון

מתהדקים הקשרים בין רוסיה לארץ ישראל

פתיחת קרספנות רוסי וטיפוח רשת תיירות בעקבותיה (צליינית בעיקרה), יש לזקוף לכמה גורמים שיסודם בפעילות מוגברת ובאינטרסים של רוסיה בארצנו. ייסוד קוני סוליה רוסי בירושלים אחרי מלחמת קרים, שימש גורם להידוק אינטרסים כלכליים-מדיניים. כוח דינמי נוסף צמח מחלוציותו של הנסיך קונסטנטין שפעל ויסד בשנות כהונתו בארץ (64—1859) כראש „רוסקייה דוחובנייה מיס" יה, אכסניות רחבות-ממדים ומוסות-חסד לטובת עולי-רגל שהחלו לזרום לארץ בקצב גובר והולך. עם פתיחת שירות אניות הוכפל מספר הצליינים מתחומי-רוסיה בשנות 9—1857 משמונה מאות עד אלף נפש לשנה ועלה במשך יובל, עשרת מונים, היינו — עד עשרת אלפים נפש לשנה לפני מלחמת העולם הראשונה.

נמלי ההפלגה היו: טאגאנרוג במפרצו של הים האזובי, סבאסטופול בקצה חצי האי קרים ואודסה ולעומתם נמלי הפירוק והעיגון — קושטא, איזמיר (לעתים קפריסין), חופי לבנון וארץ-ישראל. אנשי מערב אירופה ומזרחנים ידועי-שם שנקלעו לקושטא ונוקקו להפליג בלידת-ברירה בספינות רוסיות לחופי סוריה או א"י, קובלים כולם כאחד על איגווחיות וצפיפות ששררה בספינות-משא עלובות בעשותן דרכן עשרה ימים מחופי הבוספור לים, בראשית המאה הנוכחית. מספר מטוים של חובבי-ציון הפליגו תחת דגלן ארצה ואף ד"ר בנימין זאב הרצל, בילה בצוותא בקרב חבורת צליינים על סיפון אחת האניות הרוסיות.

יבוא נפט מזוקק

עד לשנות השמונים של המאה הקודמת הובא לחופי סוריה וארץ-ישראל נפט מזוקק מארצות-הברית. בימים ההם החלו חברות-נפט רוסיות לחדור לשוקי ארצות האגן המזרחי של הים התיכון, והנפט המשובח ממעינות בקר בטום דחק אט-אט את הנפט האמריקאי תודות לטיבו ולאריזה מתאימה שהיתה נוחה לצרכן. אך בעשור הראשון למאה הנוכחית, חזרה אמריקה וכבשה חלק מעמדתה הקודמת בשטח זה, תודות למאמצי חברת „ואקום אויל", כן חדר לארץ נפט רומני וגליצאי שכמותם מסתכמת בממוצע באחוזים כלהלן: רוסיה 50—60; אמריקה 20—30; רומניה 10—15; גליציה 5—10.

את הנפט הרוסי סיפקה החברה הנודעת גם בימינו „האחים נובל" וכן הפירמה „ארואניסיס" מקושטא. הנפט הרוסי הצטיין בטיבו ומחירו עלה חמישה למאה אף על הנפט האמריקאי. בשנת 1905 הובא לחופי א"י וסוריה נפט מזוקק מארצות אלה:

ארצות הברית — 304.000 ארגונים; רוסיה — 144.000; גליציה — 47.000.

תצרוכת היבוא של נוזל זה לחבלי סוריה-לבנון וארץ-ישראל עלתה בשנים 1910/11 ל-28 אלף טון לשנה, שהם 33 מיליון ליטר, בערך. הנה כי כן מסתכם באופן

יחסי החלק ביבוא הנפט מרוסיה לא"י בשנים אלו, מ-16—18 אלף טון, 17—20 מיליון ליטר. סיכום זה עולה בקנה אחד עם השנים שלפני מלחמת העולם הראשונה.

יבוא נפט רוסי לנמלי א"י בשנים 13—1910

מלבד נפט הובאו מרוסיה מצרכים חיוניים ביותר כקמח וסוכר. הראשון דחק בגלל איכותו את הקמח המקומי, ואת הסוכר הרוסי הטחון החשיבו מאד הקונדיטורים הערבים. אם ב-1886 סיפקו הרוסים לדמשק 3800 שקי-סוכר דק, הרי ב-1902 עלתה הספקתם לשלושים אלף שק (פי שמונה). לשורת סחורות היבוא יש לצרף עצים, גייר וסיגריות לעניינם וכן אלכוהול (התחרה באוסטרי בחריפותה, 97%—99%), מיחמיתה מנחושת (ה„סמובאר" הרוסי) ועורות מעובדים. סחורי-עור דמשקאיים היו מעונינים ביבוא עורות מרוסיה שיצאו להם מוניטין. ערך סחורות-היבוא מרוסיה עלה ב-1910, לפי הנתונים של הקונסולים האנגלים, ל-4.8% מערך היבוא הכללי.

בטרם נסכם רשימתנו בטבלה על עיגון ספינות שהילכו תחת דגל רוסי לחופי הלבנט לפני מלחמת העולם הראשונה, והשוואתן לאניות-סוחר של שני עמי ימיים אחרים, נציין את מספר האניות שעגנו בשנת 1894/5 בחופי לבנון, אכן, בנמל בירות עגנו באותה שנה 50 אניות רוסיות בעלות טונאז' 75.232, לעומת 82 אניות צרפתיות, 11 איטלקיות ואחת גרמנית. דומה לזה היה המצב בנמל טריפולי אותה שנה: 48 אניות רוסיות בעלות טונאז' 72.152, לעומת 53 אניות צרפתיות, 9 איטלקיות ואניה אחת אוסטרית.

אניות הקיטור שעגנו בחופי א"י וסוריה ב-1910

ניתוח מספר כל האניות שהובאו לעיל, יחד עם ספינות-דגל אחרות שעגנו אותה שנה בחופי א"י ולבנון, מסתכם באחוזים כלהלן:

אניות רוסיות 20%; אניות אנגליות 22%; אניות איטלקיות 10%.

מסחורות היצוא לרוסיה יש לציין: שמן, יין (בשנת 1910/11 דרך בירות 204 ק"ג, ודרך יפו 90.540 ק"ג), צימוקים יבשים, בצלים, תפוזי ולימונים. יצוא תפוזי בשנת 1913/14 לנמל אודסה עלה 148.409 תיבה, והוא היוות את החלק הששי מאשר לחופי אנגליה באותו חורף.

מונף בנמל הקישון

בשנים האחרונות גדל והולך אצלנו תפקידו של הדג כמקור להספקת החלבון בתפריט. שיטות הדיג המורכבות והחדשות פותחות אפשרויות בלתי מוגבלות, כמעט.

במעמקי האוקינוס השקט, אישם במרחק כמה קילומטרים מתופי סירו, שוחה לו בעצלתיים דג קוליס עם עדר אחי והבריו באפולית הירקקה והקרירה ותר אחרי מזונו.

ממעל, מתוך העולם האחר, העליון, שמעל לפנייהם, יורדים ומשתלשלים לוחות מתכת, התלויים בשלשלות מאנית. ולפתע עובר כמו חלם בגופו של הקוליס, ועוד חלם ועוד אחד. כל עדר הדגים נבהל ומבקש להמלט מפני הכוח המסתורי. נסים הם למקלט הנשקף לפנייהם — אל צינור גדול. המצופה מתכת — זה צינור המוליך למעלה ואין בו אפשרות לחזור. כשמונה שניות נמשכת מנוסתם זו — ואחר נמצאים כולם בתחתיתה של אנית-הדיג ובעוד זמן קצר שוכ אין אלה קיליסים, כי אם מאכל לבני-אדם, מזון פרוטאיני חשוב, לכלכלת מיליונים.

השיטה החשמלית לדיג נוסתה רק בשנים האחרונות, אבל התוצאות הצדיקות בהחלט. יסודה בתכונת מ"הים להעביר זרם חשמלי. מאנית הדיג משלשלים איפוא לעומק מספיק לוחות מתכת, המחברים לקאתודה של גיניאטור חשמלי, וצינור מצופה מתכת המחובר לאנודה והמסתיים בהלקו העליון במשאבה גדולה. עם הפעלת המכונה נסגר המעגל החשמלי והדגים שוחים עמו אל פיר הצינור ואל המשאבה הפולטת אותם אל עקל האניה. המומחים סבורים, כי בדרך זו יוכלו הדייגים להגדיל בהרבה את שללם ולהפיק מן הים כמויות נוספות של מזון לבני-אדם.

עשרו של הים

כי הים הוא אחד המקורות החשובים ביותר לכלכלתנו והשיבותו גדלה והולכת ככל שגדל מספר החרשבים עלי אדמות וככל שמצטמצמים השטחים הבלתי מנוצלים שביבשה, אל נשכת, שמרבית בני-האדם אינם מקבלים מזון די צרכם וביותר חסרים אנו מיני מזונות המכילים פרוטאינים, בפרט פרוטאינים הבאים מן החי, מאידך גיסא, טרם למדנו לנצל כראוי את האוצר הבלוב של מזונות פרוטאיניים שבנבכי הים. בפאקיסטאן, דרך משל, אוכל כל אדם בממוצע רק 3 ליטראות דגים בשנה. לעומת כ"2 ליטראות בארצות-הברית, ואילו היפאנו אוכל בשנה כ"80 ליטראות דגים. כל שלל הדגים בעולם מגיע כיום לשעור של 50 ביליונים ליטראות בשנה, אבל המומחים סבורים, כי אפשר להגדילו בהרבה, בלי שנגדל את המקורות השורצים בימים ובאוקינוסים. עד עתה נתרכזו הדייגים בעיקר באזורים הסמוכים לחופי יבשות וכל שטחם של אזורים אלה אינו אלא כ"7 למאה משטח המים על פני כדור הארץ. מלבד זאת, מצטמצם הדיג עד כה במים העליונים ואינו מעמיק. אלא עד כחצי קילומטר. במיוחד מיעטו עד עתה לנצל את אוצרות הדגים של ימי הדרום: כ"90 למאה מכלל שלל הדגים באים מן הימים שמצפון לקר-המשה. ועוד שיקול אחד: הביולוגים זיהו עד עתה כ"19,000 סוגי-דגים בעלי סנפירים. מהם צדים ומשווקים כמויות ניכרות רק של 50 מינים לכל היותר.

רמזים ואפשרויות לעתיד

אין ספק, כי בעתיד יתגלו לנו עוד כמה צפונות מפתיעות מעולם הדגים. הרי, למשל, סודם של כלביריהם שבאיי היס-הברינגני, מספרם נאמד גם כיום כדי 3 וחצי מיליונים. מזונם הראשי והיחיד כמעט הם דגים. מדי שנה, באביב, הם מתכנסים לעונת הויוג ולגידול גוריהם באיי הצפון. אבל אחרי כן נעלמים ונודדים דרומה. הישבו ומצאו, שבמשך השנה הם מכלים דגים יותר משצדים כל הדייגים שבחופה המערבי של אמריקה. אבל, מקום המצאם בחדשי החורף לא נודע ואין יודע היכן הם מוצאים את שפעת הדגים.

כיוצא בזה, מקננים באיים הסמוכים לחופי אמריקה הדרומית רבבות ומיליונים עופות הידועים בשם „צפרי גואנר“. עופות אלה חיים בעיקר מדגים והכמויות שהם אוכלים כל שנה עולות על כל מה ששולים בני-אדם באותו אזור. בפרט משופע בדגים שטחו של „זרם הומבולדט“, שלא נחקר עד עתה אלא באופן שטחי.

ולמה לנו להסתפק רק בדגים שבמים העליונים? הוקרי האוקי-ינוסים נוכחו לדעת, כי בעומק כמה מאות מטרים מתחת לפני הים ישנו כעין „רובד“, אלא שמקומו איננו קבוע: הוא עולה לעת לילה ובשעות היום יורד לעומק. החוקרים סבורים, כי רובד זה מורכב מיצורים חיים, אם עדרי דגים ואם פלאנקטון — אבל הן גם פלאנקטון מורכב מיצורים זעירים ומכיל פרוטאינים. אין לדעת, כמה פרוטאין נוכל להפיק ממקור זה. על כל פנים אלו תהיינה כמויות עצומות.

איך מגלים דגים?

על רקע אפשרויות אלו עלינו להבין את המאמצים הנעשים עתה בכל הארצות להגדיל ולשכלל את ענף הדיג הימי. המדינות המתקדמות ביותר בדיג הן דניה, אמריקה הדרומית, זילנדיה החדשה ויפאן, בהן פותחו בעשר השנים האחרונות שיטות דיג שלעומתן נראה הדיג המסורתי כמסגר וכמיושן.

החידוש החשוב ביותר שהוטעא בענף הדיג הוא המכשיר החשמלי לגילוי נחילי דגים, על פי ה„הד“ המוחזר מהם. מכשיר זה, הדומה בעקרונות לראדאר, שוכלל כיום עד כדי כך שאפשר לעמוד בעזרתו לא רק על מציאות דגים בכיוון מסוים, אלא גם על גדלם של הדגים, על סוגם ועל מספרם.

חידוש אחר הוא גילוי נחילי דגים בעזרת מטוסים. שיטה זו פותחה בעיקר במלורידה, אבל משתמשים בה גם לציד דגי טונס באוקינוס השקט. בדרך כלל נעזרים לכך בהליקופטרים. ברם, שיטה זו טובה רק לגילוי דגים השוחים סמוך לפני המים. מאידך גיסא, משתדלים עתה מומחי הדיג למצוא שיטה לגילוי מציאות הדגים על פי קולות-הרעש המיוחדים, שמינים מסוימים משמיעים בשעת הנדחתם.

שיטות דיג חדשות

חידושים רבים נעשו גם במכשירי הציד גופו, בדניה, למשל, הוטעאה מסמורת צפה מסוג חדש לציד מלוחים וכל יודעי דבר סבורים שהיא תביא כמעט למהפכה בענף זה. בצרפת הונהגו רשתות-דיג עשויות חוטר-ניילון ושלל דגיר-טונס ברשתות אלו גדל פי ארבעה. גם ממדי אניות-הדיג הוגדלו במידה ניכרת ונתרבו האניות המצוידות במתקנים לעיבוד הדגים או להקפאתם.

אבל, הרבה יותר סנסציוניים הם החידושים שהונתנו על סמך הקידות בתגובות הדגים על קולות ואורות, על זרם חשמלי ועל ריחות, הוכח, כי הדגים אינם סובלים קרבת קוטב חשמלי שלילי ולעומת זאת נמשכים אל קוטב חשמלי חיובי — ועל כך מיוסדת שיטת הדיג החשמלי, כפי שתוארה לעיל. וכן הוכח, כי דגים נמשכים אל קולות בעלי גובה מסוים. בשעת הנסיון בפצצת האטום בביקיני נתגלה במקרה, כי ריחו של מיץ אספרגוס פועל על הדגים ממש כמו קסם והם מתכנסים בהמונים לריחגת ממנו.

לבסוף נזכרי נא את הדרכים החדשות לשמוש בדגים. בנורבגיה ובאפריקה הדרומית למדו להכין קמח-דגים נטול ריח ונשמר זמן רב, שאפשר לערבבו בקמח דגן (עד 20 למאה) וכן לאפות לחם טעים ועשיר בפרוטאין. בגרמניה למדו להכין מדגים כעין „חלבון“ מלאכותי (ערכה המזונית של ליטרת חלבון זה הוא כערכן של 150 ביצים) וכן נקניקים. מודיעים אף על נסיונות שנעשו להכין מדגים קצפת וסוכריות. אמנם, החידושים הללו רחוקים עדיין משלמות ושכלולם יצריך עוד כמה עשרות שנים, אבל הם מראים את מגמת ההתפתחות: בדורות הבאים יספק הים חלק הרבה יותר גדול של מזונות האדם, כי עד כה לא הפיק האדם אלא מקצת שבמקצת מאוצרותיו העצומים.

פעולות אגודת יורדי ים „זבולון“

בפעולות „זבולון“ השתתפו השנה כ־250 איש. האגודה פעלה בנקודות חופיות שונות: בתים, תל־אביב, רמת־גן, הרצליה, נתניה, הדרה וחיפה. בכל המקומות האלה עומדות לרשות „זבולון“ תחנות־הדרכה עם ציוד חלקי: סירות מפרשים, משוטים וכו'. האגודה נלבטת בחוסר אמצעים שפוגע בעצם פעולותיה וקיומה. אולם על אף המצב החמיר הקשה, ההדרכה המעשית והעיונית מתקדמת כשורה והסירות יוצאות לים באופן קבוע ושיטתי. במשך השנה התקיימו ארבע הפלגות ארוכות לקפריסין שהשיג תפוז בהן עשרות „זבולונים“. כן התקיימו סמינריונים למדריכים לשיפור ידיעותיהם המקצועיות. בסוכות התקיים שיוט ע"ש המנוח ע. טובים לאורך החוף מנחל רובין ועד ראש הנקרה (כ־150 מיל). בשיוט השתתפו בהצלחה כל סירות „זבולון“. בפסח השנה נערך הכינוס הארצי של האגודות בחיפה, שבמסגרתו נערכו תחרויות רבות על גביעים שונים.

תודות להשתלבותיה של האגודה וביהוד של היריר מרת דיאמונד, נבנתה תחנה חדשה בנתניה שתשפיע רבות לקידום הפעילות בסניף. כן הושג כסף מקרן מיוחדת להקמת מועדון בחדרה.

אחרי 26 שנות קיומה ופעולותיה עומדת האגודה לפני תנופה נוספת, תודות לכוחות החדשים צעירים ורעננים של מדריכים גומרי שירות בצבא.

פלוגות הים של „הפועל“

(מ־יום הים" אשתקד — ל־יום הים" השתא)

לאחר סיכום הפעולה הימית של „הפועל“ אשתקד הוחלט לשים הדגש בשנת הפעולה השוטפת על ארבע נקודות עיקריות:

(המשך מעמוד 10)

מולה? בהטעמת מלעיל — שחרר, חתר — פקודות המכוונות לעובדים ליד הכננת (מן הפועל האיטלקי).
מיינה? בהטעמת מלעיל — הורד (מקור המונח לא ידוע לי, אולי יוונית).

וירה? — בהטעמת מלעיל — הרם, טובב (איטלקית).
סרמו? בהטעמה מלעיל — סגור, עצור (איטלקית *fermare*).
אולטימה? בהטעמת החרבה השנייה דווקא — שלא כבמקור האיטלקי — האחרון מן הסימנים הקבועים בכבל הפלדה, שבצאתו מן המים, משמש החראה שהרשת קרובה לעלות ויש להתכונן לפעולות שלייתה על סיפון הספינה: בו ברגע עולה המתחמת בין העובדים לשיאה, כי עו זמעט וידעו, מה תעלה הרשת. מונחים אלה הקשורים גם בעבודת פריקה וטעינת משותפים לכל נמלי המזרח הקרוב. (מר ש. אביצור העיר את תשומת־לבי, שגם בלשונם הרוסית של ספני נמל אודיסה בים השחור, משמשים המונחים הנ"ל, ואף מופיעים בספרות בסיפוריהם של גורקי וקופרין).

בירור שמות הדגים, השגורים בפי דייגינו, קובע עניין לעצמו. קצתם עבריים, קצתם ערביים וקצתם בינלאומיים. כאן אביא מן הסלנג של הדייגים רק אחדים שמקורם בהווי הקיבוצי או המקומי: כמה דגים קיבלו שמותיהם בגלל אסוציאציות שונות עם חברים ואישים. כמו הדג „אלפרד“ לפי דמיונו לפניו הצוחקים של אחד מחברי הקיבוץ, או הדג „עליוה“ בגלל דמיון מבנהו לחברה רחבת־החזה, וכן דג אדמדם אחד, שנקרא „אבא חושי“ על שם ראש־העיר „אדום“ של חיפה. ניבים אלה אינם מיוחדים ללשונם של דייגי „הנה“, אלא מקובלים על כל ספינות הדיג.

ספינות־הדיג העבריות מקיימות קשר הדוק ביניהן כשהן בים, מוסרות ידיעות זו לזו ואף מנהלות שיחות של מה־בכך באמצעות האלחוט. יש שמציאות זו יוצרת צירופי־לשון חדשים, כגון הניב „לתת חבל“: כשנפגשות שתי ספינות־דיג בים ואחת מהן מתנהלת בעצלתיים, עולה האחראי לספינה המהירה ממנה על ירכתיה, מחזיק קצה חבל בידיו, מראהו לאחראי לספינה האיטית ושואל: „לתת חבל ז“, היינו „הלגרור אתכם ז“. פנייה כזאת נחשבת לעלבון קשה.

א) ביצור הסניפים, ב) ריחון ויעול פעולות ההדרכה, ג) הקמת סניפים חדשים, ד) הגדלת משק הציוד והסירות.

כדי לממש ההלכות אלו, החליטה ועדת הים של „הפועל“ לא לקיים ולא להשתתף במפעלים שלא נכללו בתכנית השנתית. בחדשים הראשונים של 1954 נעשו הצעדים הראשונים להקמת סניפים חדשים בקיבוצים נוה־ים, נהשולים ופלמחים. השנה יוקמו גם סניפים נוספים במעגן מיכאל, שדות־ים, כפר ויתקין ואילת.

התכנית השנתית

יצויין כאן העשור ל„שיוט הערים“ ע"ש זיאמה חייקין, שנחוג בחיפה בשמחת תורה — ברוב עם.

ועדת הים המקצועית אישרה תכנית מפעלים ופעולות לשנת 1954 אשר בהלקה כבר בוצעה: בדצמבר 1953 קיימו מתנות מקומיים בחיפה, נהריה ועכו; בפברואר 1954 נתקיימו התחרויות המוקדמות של האליפות השנייה בחתירה בסירות כבדות, ובחודש מארס נערכו בגמל הקישון תחרויות הגמר. באפריל נערכו מתנות ספה בנהשולים — לתניכי חיפה ובתים, וכן בעמק הירדן בנהריה ובעכו. הסניפים מתכוננים עתה לקראת „שיוט־החוף“ המאורגן ע"י החבל הימי לישראל בסוף מאי. בסוף יוני עורך סניף בתים את השיוט המסורתי השלישי ע"ש ראובן ווקר ז"ל — שנפל במלחמת השחרור בהשתתפות סירות „הפועל“ מדרום הארץ. סניף חיפה מארגן את השיוט השני ע"ש ש. אלפסי ז"ל — לסירות מצפון הארץ. בחדשים יולי—אוגוסט משתתפים הניכי „הפועל“ במחנות לדרגות ב' וא' של החייל, וכן ייערך מחנה של „הפועל“ למסיימי דרגה ג'. בחודש ספטמבר ייערך „שיוט־הערים“ ה־11 ע"ש זיאמה חייקין ובחודש אוקטובר ייערך השיוט השלישי על שם יוחנן חמת השחרור, המאורגן על־ידי „הפועל“ נהריה.

בכל השיוטים של „הפועל“ מוזמנות להשתתף גם סירות האגודות האחרות.

ועדת הים המרכזית

המתווה את הפעולה הימית של „הפועל“ מורכבת מהחברים: פוקס, ארגמן, סנפיר, נמיר, גלישונסקי, טיכר, שטיין, גיל, פרוד, סלג, בן־דוב וספיבקובסקי. ליד הועדה הימית פועלות שתי ועדות משנה: ועדת הים המקצועית והועדה הכספית הימית, ועדות אלו, בפעולתן הסדירה, קובעות את צורת הפעולה וביצוע המפעלים. עיקר תקציב הפעולה הימית בא מהמוסד להדרכה של החבל הימי לישראל, ואין בו כדי לספק הצרכים.

הסניפים

שבעה הם הסניפים העוסקים בפעולה הימית ב„הפועל“ והם מונים כ־700 חברי. לרשותם 24 סירות כבדות וכ־10 סירות קלות. כת־ים — הרצו בורסוק, לרשות הסניף 3 סירות, הואיל ואין אפשרות לאכסן סירות בגמל יפו, יעברו קבוצות מאורגנות מסניף „הפועל“ יפו — לעסוק בפעולה ימית בבתים.

תל־אביב — הרצו מ. זעירא, לרשות הסניף — 7 סירות.
נתניה — הרצו ב. רור, לרשות הסניף — 2 סירות.
חיפה — הרצו מ. פליק, לרשות הסניף — 6 סירות.
עכו — הרצו ש. בובר, לרשות הסניף — 1 סירה.
נהריה — הרצו ש. בובר, לרשות הסניף — 4 סירות.
עמק הירדן — הרצו ב. סטרוקובסקי, לרשות הסניף —

1 סירה.

מדיישוט מסוגים חדשים

כדי להתחיר לפעולה הימית גם מגמה ספורטיבית, כנוהג ברוב ארצות העולם, הוחלט להכניס בהדרגה כלים חדשים כגון: קיאקים, יולות וסירות מוטור, המקום המתאים לענפים אלה הוא ים־הכנרת שלגביו בפרט נועדו התכניות.

יצחק פוקס

ברגים
whitworth
B. S. F.
S. A. E.
U. S. S.

לוי את ככבי

חיפה, רח' המגינים 64

פינת עין־דור

טל. 67292

ת.ד. 1307

המחלקה הימית של אליצור - בסימן גידול

(סקירה על מפעלי המחלקה הימית של "אליצור" מ.יום הים" שעבר עד "יום הים" הזה)

ארבעה ראשי שנים הם: באחד באלול... באחד בתשרי... באחד בשבט (בחמישה עשר בו)... ובאחד בניסן... כך שינו במסכת ראש השנה, ואילו במציאות החדשה בארץ נתווסף עוד ראש השנה: בשלושה ועשרים באייר - "יום הים" - יום בו ננעץ שרטון בימה של תל-אביב וצמח הנמל.
מפעלים ימיים לראש השנה זה הם מונים. מ.יום הים" שעבר עד "יום הים" הזה, ותכניות של מפעלים ימיים מראש השנה זה הם מונים. מ.יום הים" עד "יום הים" הבא עלינו לטובה.

יום הים תשי"ג. ביום זה קויים שיוט החוף - תחרות סירות מפרש: ארבע סירות - ארבעה צוותות. לא היה בזה מיצוי כל האפשרויות, מבחינת כוח האדם, ומיד אחרי השיוט הוזמנה במספנת "עוגן" חיפה, בשיתוף עם החבל הימי לישראל, הסירה על שם רבי דוד צבי פנקס ז"ל ממנהיגיה הדגולים של תנועת "המזרחי".

קיץ תשי"ג עמד בסימן פעולה מוגברת. קורסים אינטנסיביים לדרגות ג' וב' להכשרת נוער דתי לים, בהתאם להחלטת המלעצה השנייה שקבעה כי, תפקידי המחלקה הימית של אליצור - בחינוך להגשמה ימית בשטח הדיג והספנות, הפעולה הימית חדלה להיות ספורטיבית והיתה להכשרה מקצועית ימית.

ולהלן סחנה הקיץ המרכזי של אליצור בעכו, הפעם הראשו"נה בתולדות אליצור קויים מחנה של חודש ימים; מטעמים דתיים-חינוכיים קויים זו הפעם השלישית מחנה נפרד עצמאי של "אליצור", מבלי להשתתף במחנה הכללי של החי"ל; וזאת הפעם השנייה, שבהתאם להחלטת המועצה, הוצמד הקורס הימי אל הקורס הכללי של "אליצור". היה זה מעמד חנוכי, בנוכחות שרים, ראשי היהדות הדתית, ראשי החבל הימי לישראל וראשי ציבור שבאו להשתתף בשמחה. רטט עבר בציבור שעה שמת לאה פנקס קראה את "דבר ההשקפה": יהי שמך ד. צ. פנקס, שוטי על מי מנוחות והרבי ימאים שומרי תורה בישראל, הנותן ביום דרך ובמים עזים נתיבה, הוא יפרוש את סוכת שלומו על משטיך ועל כל ישראל שלום.

סירת פנקס ציינה את שבירת נקודת-הקפאון במספר הסירות שברשותנו. אשתקד הוספנו את "מאיר שטרן" ו"מינדל". ברם, הן אינן ראויות להפלגות ארוכות. מבחינה זאת מוסיפה "פנקס" לציוד הממשי. "פנקס" היא התחלה ו"עד יום הים הבא עלינו לטובה" הגנו מטפלים ברכישת ספינת אמונים.

ימי חופש החגים נוצלו לקורסים "ביתיים" בתל-אביב ובחיפה, כן קויים קורסים קצרים בחופש הנוכה, החורף נוהלה אך פעולה תיאורטית, השבתות והקדשו לפעולת-הסברה בין ארגוני הנוער הדתיים ועם התקרב האביב החלה שוב הפעולה המעשית. שוב ממלאים בני-תשורה את השטח ליד צריפנו על שפת הירקון בתל-אביב וליד צריפנו בשטח הנמל בחיפה.

ברכה מיוחדת קבעת לעצמה פעולת-ההדרכה של ילדי בתי הספר, המתנהלת באמצעות המוסד להדרכה של החבל הימי לישראל. בחדשי הסתיו והחורף הודרכו על ידינו במסגרת זו מאות חלמידים, שיוצו מילואים למחלקה הימית שלנו.

בשיוט החוף ביום הים תשי"ד משתתפות חמש סירות של "אליצור", ולקראת יום הים תשט"ו הבא עלינו לטובה יוכל מספר החברים שבמחלקה הימית, יוכלו וישולשו מספר הסניפים הימיים שלנו, ועזה תקוותנו כי המוסד להדרכה ימית של החבל הימי לישראל יסייע בידינו להכפיל ולשלש גם את מספר הסירות שברשותנו.

MUSIC UNIVERSUM
ABILEAH
HAIFA

כהנה לח
ארחור זבדי
תוים
כלי נשיפה

אוניברסום למוסיקה
אבילה
חיפה
פסנתרים
תקליטים

1923 ת"ש קונים ■ שרות זרין ■ קניה ■ מכירה ■ השאלה 1923 ת"ש
רח' הנביאים 6, ת.ד. 822, טל. 3395 TEL. 6 PROPHET ST. P.O.B. 822

ב ח ב ל ה י מ י ל י ש ר א ל

ב מ ר כ ז

הועידה הארצית הרכיעית של החבל הימי לישראל

ברוב עם, בהשתתפות נציגי הממשלה, יו"ר הכנסת, ראשי הספנות הימיות, למעלה מ-300 צירים מכל סינות הארץ ואורחים רבים, פתח א. חושי, יו"ר מרכז החייל, את הועידה הרביעית של החבל הימי לישראל. היו"ר סקר בנאום מקיף את התפתחותה של הימאות על שלביה והתווה דרך החייל בבאות. בתשובות קיבלה הועידה את י. שפרינצק, יו"ר הכנסת, שהביא את ברכתו לועידה. מ. פומרוק קרא את הברכות שנתקבלו בשם הממשלה, שריהפנים ומ"מ שריהתחבורה ברוך המנהל הכללי של משרד התחבורה ח. רוזלי, בשם משרד הבטחון מנהל הכללי שמועון פרט, את ברכת הועד הפועל של ההסתדרות ואיגוד הימאים הביא ז. ברש, בשם הנהלת הסיכנות היהודית ברוך ש. ז. שרגאי, מנהל מחלקת העליה של הסוכנות יזוודית, רבי החובל י. אנטל הביא את ברכת הצוות של "ירושלים" לועידה. בהרצאה מקיפה על הימאות העברית בשעה זו גולל ד"ר נ. וידרא את פרשת הספנות הישראלית על בעיותיה, הישגיה וצרכיה.

אחרי ההרצאה נבחרה נשיאות הועידה בהרכב היה: א. חושי, י. ברפל, א. זיסנפלד, צ. לבנהליברמן, בי"כ מאירוביץ, גבי מ. ספקטור, מ. פומרוק, ש. ז. שרגאי, י. שריר, כן נבחרה ועדת המנדטים בהרכב היה: א. ארגמן, עו"ד מ. בדולח, א. בריאורין, עו"ד צ. קלמנטינובסקי, עו"ד י. סלומון.

לועדה המתמדת נבחרו: י. אידס, י. אליאש, נ. בריארי, א. בריצבי, מ. בדולח, זאב היס, די פלג, ש. פרידלנד, מ. סנפיר, ב. רוזן.

ביוכח הכללי שנפתח בנשיאותו של מר י. שריר השתתפו היה: בי"כ מאירוביץ, א. ש. שטיין, א. בריאורין, זאב היס. אחרי הפסקת הצהרים השתתפו בהמשך היוכח היה: א. בן צבי, ג. בריארי, ד. פלג, ד"ר צ. ברנדר, מ. סנפיר, ש. אפשטיין, מ. שביט, זילברג, ז. ברש, ש. סכר, א. ארגמן, קושניר, ש. נמיר, בנשיאותו של בי"כ מאירוביץ השתתפו ביוכח היה: אזולאי, ט. אדלר, גבי הוניג, י. פודולי, גבי מ. ספקטור, י. זק, גבי ג. רכב, ד. שמון, אלון, י. שריר ומ. פומרוק שישב בנשיאות הישיבה. עו"ד מ. בדולח הקריא את החלטות ועדת המנדטים וא. בן צבי את החלטות הועדה המתמדת. נבחר מרכז בן 51 חבר. לאחר מכן הודה היו"ר מ. פומרוק לאגודות הימיות על מפגן הסירות הנאה, ל"שהם", "צים" על הכנסת האורחים הנדיבה, לרב החובל ולצוות "ירושלים", להנהלת הנמל ולמשטרת התנועה על עזרתם להצלחת הועידה.

יו"ר החבל הימי לישראל א. חושי נעל את הועידה בדברי הערכה ועידוד. פרטים מלאים על הועידה והחלטותיה יובאו בגליון הבא.

ליום הימי תשי"ד

בהתאם להחלטת הועד הפועל של החייל להסתפק השנה בפעולות "יום הימי" בקרב בתי-הספר, ארגוני הנוער והסברה כללית בעתונות, רדיו וכו' בלבד, סבלי לערוך את ההופעות הפומביות הגדולות, וזה מסאת ההצעות השונות שהובאו להעברת תאריך "יום הימי" למועד נוח יותר, הוכנה תכנית "יום הימי" אף על פי כן השתדלנו להכין את רוב הפעולות המסורתיות

וזה על אף עומס העבודה הרב, שרבוץ על החייל בקשר להכנות לועידה.

משרד החנוך והתרבות הוציא חוזר לכל מוסדות החנוך בארץ בקריאה לציין את "יום הימי" בשעורים, שיחות, מסיבות לשם הסברת ערכו של המפעל הימי במדינה.

מרכז החייל הוציא חומר ספרותי והסברתי (כרוז "יום הימי", מסכת למפקד, לוח תמונות וכו'), שנשלח לכל בתי-הספר בארץ וארגוני הנוער.

"קול ישראל", "קול ישראל לעולה" ו"קול ציון לגולה" שידרו תסכיתים מיוחדים. איגוד הדייגים הוציא חוזר למשקי הדיג לחוג את "יום הימי" כיום הדיג.

פנינו לעתונות היומית ולעתונות-הנוער להקדיש רשימות ומאמרים ב"יום הימי" לעניני הימאות.

פנינו לרבנות הראשית לקרוא גם השנה לבתי-הכנסת לקיים תפילות אזכרה לימאים הנעדרים.

בתל-אביב נערכה הניגת "יום הימי" בנמל ת"א בשיתוף עם מפעלי היס וסועלי הנמל.

שיוט "יום הימי" ייערך ב"8 ביוני בנמל הקישון לנמל יפו בהשתתפות מאות הניכים ועשרות סירות.

ב"יום הימי" הופץ תו החייל על ידי אגודות-הנוער הימיות.

ב ס נ י ף ח ל י א ב י ב

האספה הכללית של חברי החבל הימי לישראל בתל-אביב שנתקיימה ב"11 באפריל בבית הימאים נפתחה ע"י יו"ר הועד עו"ד מ. בדולח. יו"ר האסיפה נבחר מר מ. פלאי ומנהל הפרטיכל מר א. אידס.

בי"כ חברת "צים", י. עברי, נשא הרצאה מקיפה על מצב הספנות הישראלית, והדגיש את הצורך בהידוש מהיר של אניות-המשא והנוסעים ולהכנת קדרים של קדטים צעירים.

היה י. שריר, מ. בדולח וב. פלדנקרייז מסרו מילואים לדו"ח שהובא בכתב. ביוכח השתתפו היה: אפשטיין, בריאורין, נמיר, רובסקי, גבי ספקטור, שריר ועוד, אשר עמדו על בעיות הסברה וארגון ועניני ההכשרה של הנוער.

מר סנפיר הביא הצעה בדבר הרכב המועצה. אחרי ויכוח קצר נבחרה המועצה בהרכב כדלקמן:

אידס, אליש, אלבינגר, אוליאן, אפשטיין, אפרתי, ארצי, בדולח, בריאורין, ברנדר, ברש, בלבן, בונה, בריניסן, גוטספורט, גוטספלד, גל, גרייסמן, גולדברג, דפני, דקל, דלינסקי, הרצברג, גבי ונציה, זילברדיק, זיליסט, חקלאי, טייכר, גבי טדלויס, יורעאל, כץ, כהן, כרמי, ליפשיץ, ליברמן, לינדר, למברג, מזור, מייברג, מלמד, נחמה, נמירובסקי, גבי ספקטור, סנפיר, פלאי, פינס, פלדג, קרייז, פלוטניקוב, פקר, פרידמן, פינס, קרייזמן, קלמנטינובסקי, קרוגלאק, קראוס, קלכהיים, רוזן, גוטליב, שורצבך, שריר, שרף, א. ש. שטיין, שהם, שיינמן, תמרי.

מזכיר הסניף, מר פ. גל, הביא את ההצעות בדבר בחירת 46 צירים לועידה הארצית מטעם סניף תל-אביב. הוא הציע לבחור בינתיים 16 חברי הועד הפועל של המרכז כצירים מתל-אביב לועידה ובישיבת המועצה — את שאר הצירים. הצעתו נתקבלה. המועצה החדשה של סניף תל-אביב נתכנסה ב"27 באפריל בבית הימאים. המועצה נפתחה ע"י מר בדולח. מר מ. פלאי נבחר פה אחד יו"ר המועצה.

אחרי בירור קוי הפעולה, נבחרה הנהלה חדשה בהרכב היה: י. אידס, אלבינגר, אוליאן, אפשטיין, עו"ד בדולח, בריאורין, ברי ניסן, גל, גבי ונציה, זילברדיק, חקלאי, כץ, כהן, לינדר, נחמה,

אורחים

לפני כחודש ימים ביקרה בארץ משפחת מ. קפלן, חברים פעילים בועד החי"ל בקייפטאון. שוחחנו אתם ארוכות על החי"ל ופעולותיו.

פגישות

לפני שבועות מספר ביקר בארץ מר ליאון פלדברג, עורך ה"סאות אפריקן ג'איש טיימס". חברי נשיאות החי"ל נפגשו אתו בתל-אביב ומסרו לו פרטים על תפקידי החי"ל ופעולותיו. האורה גילה ענין באינספורמציה שנמסרה לו, והבטיח להביא את דבר החי"ל לציבוריות הדרום-אפריקאית באמצעות עתוננו.

למר שלמה ונציה ולרעיותו

ברכת מזיט להולדת הנכד

בית החבל הימי לישראל

נ ח ש ו ן
בערבון מוגבל
NAKSHON LIMITED
ספנות ודיג
חיפה ת.ד. 550 טל. 4734

בחג החרות

עשנו כנהוג תוצרת

דובק

גמירובסקי, גבי ספקטור, סנפיר, פלוטניקוב, ד"ר פקר, ד"ר פודימן, קרייזמן, גוטליב, שייגמן.

כצירים נוספים לוועדה נבחרו כל חברי ההנהלה החדשה. ההנהלה החדשה של סניף תל-אביב נתכנסה ב"כ במאי ובחרה מחדש בעו"ד מ. בדולה כיו"ר הועד. הרכב הועדות, הנשיאות ותכנון הפעולה להבא נמסר לידי ועדה מיוחדת. שתביא את הצעותיה לשיבת הבאה של ההנהלה.

מסבת יום העצמאות ואחד במאי לפועלי נמל תל-אביב נתקיימה ב"כ 29 באפריל בבית הימאים והוכתרה בהצלחה רבה. ב"כ מועצת פועלי תל-אביב וועדת התרבות של פועלי הנמל הסבירו את ערכם של חג העצמאות וחג הפועלים.

סוורי מורי הימאות בביה"ס לדיג

במסגרת ימי העיון למורי הימאות נערך סיור בביה"ס לדיג ב"מסמורת". מטעם הנהלת ביה"ס ניתנה הסברה מקיפה על מגמות ביה"ס ועל תכנית הלימודים. בסיום ביקרו המשתתפים במבנים החדשים של ביה"ס המוקמים ליד המעגן ב"מסמורת".

רחוב ע"ש ע. טובים

לפי החלטת עיריית חיפה ייקרא הרחוב המוליך לנמל הקישון ע"ש אינג' ע. טובים, מראשי "זבולון" ומחלוצי הימאות העברית. בטקס פתיחת הרחוב השתתפו באי-כוח החי"ל ונשיאות "זבולון".

בסניפי החי"ל בחו"ל

באפריקה הדרומית

מסיבה ימית בקייפטאון

במסגרת המסיבות הימיות החדשיות הנערכות ע"י החי"ל בקייפטאון התקיימה ב"כ 25 למאסר מסיבה באולם תלמוד תורה במקום.

מר גורדון יפה, יו"ר החי"ל, ניהל את המסיבה והרב א. דושינסקי היה הנואם הראשי. במסיבה הוצג סרט ימי. כן נערכו פגישות מצומצמות יותר בבתי-הם של ה"ה א. מ. רוזנברג מניולנדס וה. דרמן מאורנג'נצ'יכט. בפגישה הראשונה נאם מר מ. בן-אריה ובשניה מר גורדון יפה. מסיבות ופגישות אלה מרכוזות קהל רב, ויש בהן כדי לקדם את עניני החי"ל במקום.

תחרויות שהיה של "הבונים" ביוהנסבורג ובקייפטאון ארגון "הבונים" סידר שתי תחרויות-שחיה, אחת ביוהנסבורג והשניה בקייפטאון.

מר ברט פרסון הביא את ברכת החי"ל לתחרות ביוהנסבורג, והגב' פרסון חילקה את הפרסים.

בקייפטאון סודרה התחרות בחסות ידידי החי"ל במקום. גביע המנצחים נמסר לקבוצה המנצחת ע"י מר גורדון יפה, יו"ר החי"ל. מר יפה נאם לפני הנוכחים ואמר, בין היתר, שאחד מתפקידי של החי"ל הוא חינוך הדור הצעיר לצרכי הימאות הישראלית.

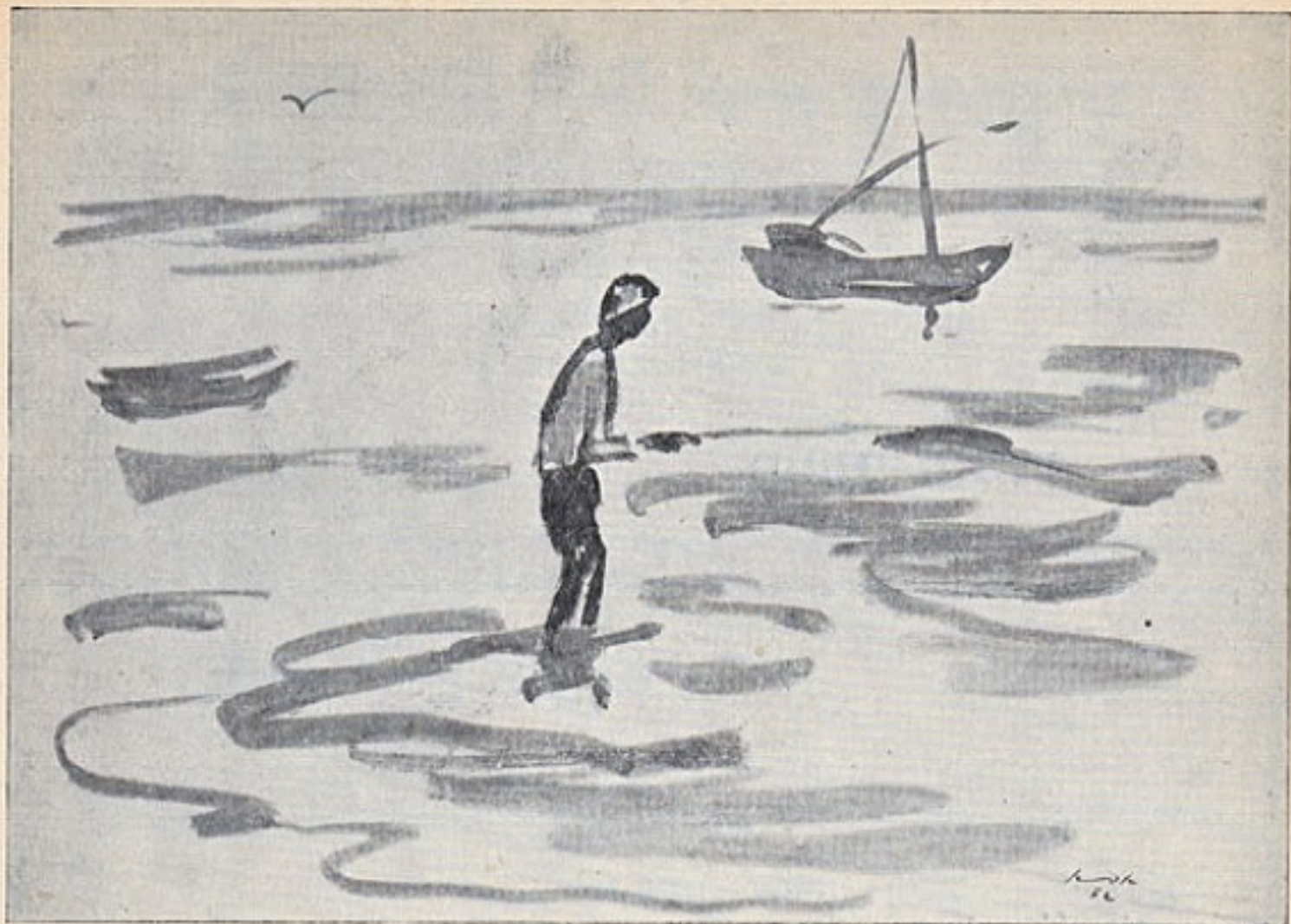
הגב' א. מרקס הודתה לחבל הימי בשם קבוצת "הבונים".

לרב החובל **זאב הים**

במת עליו **אביו**

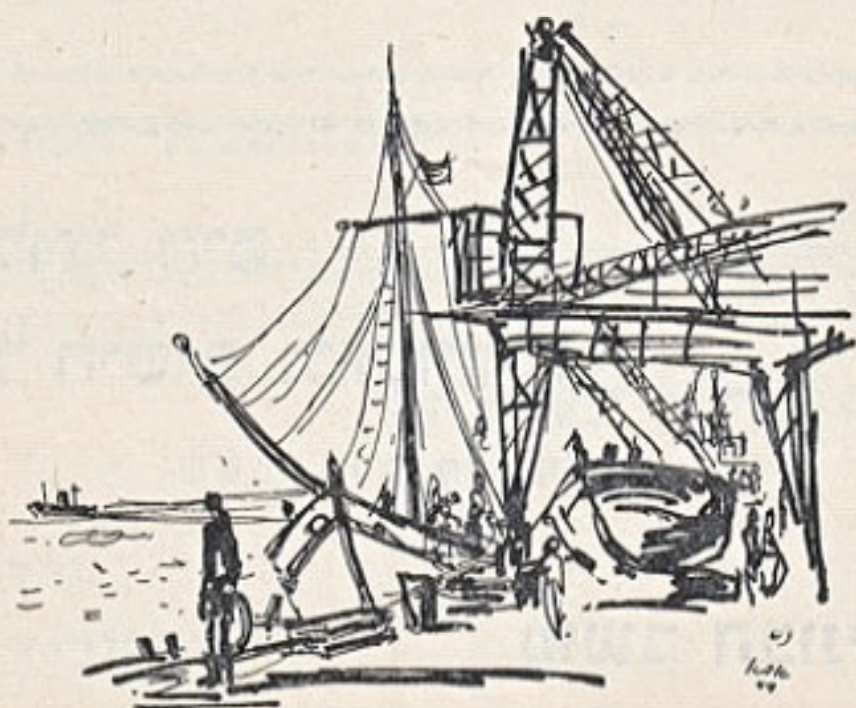
תנהומין

מרכז החבל הימי לישראל

ציור אבא

דייג יורד לעבודתו

ציור אבא

בנמל חיפה